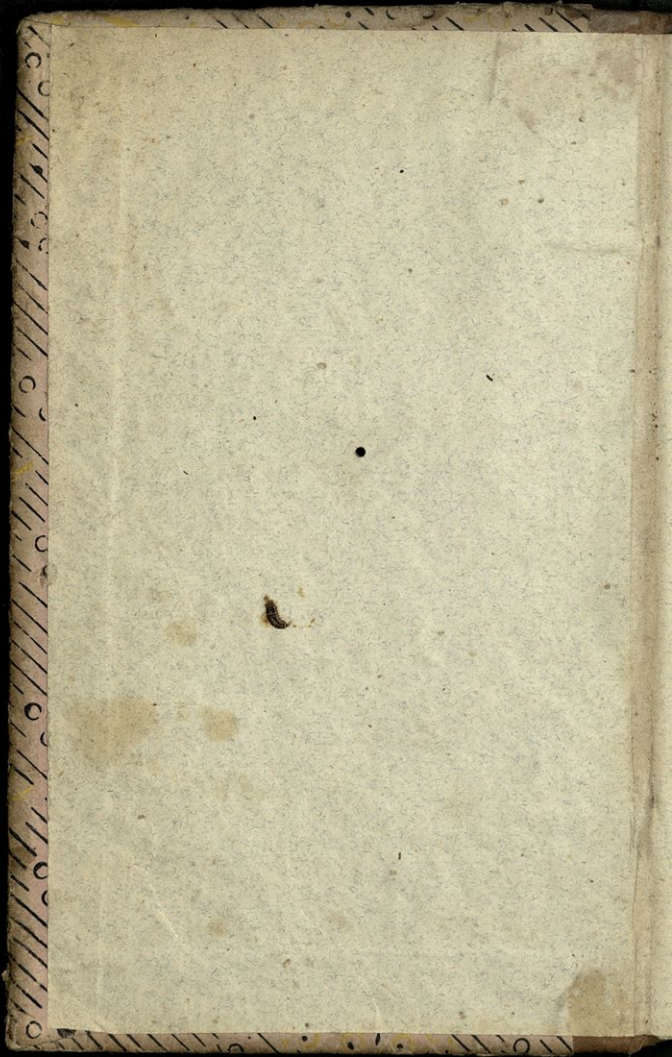
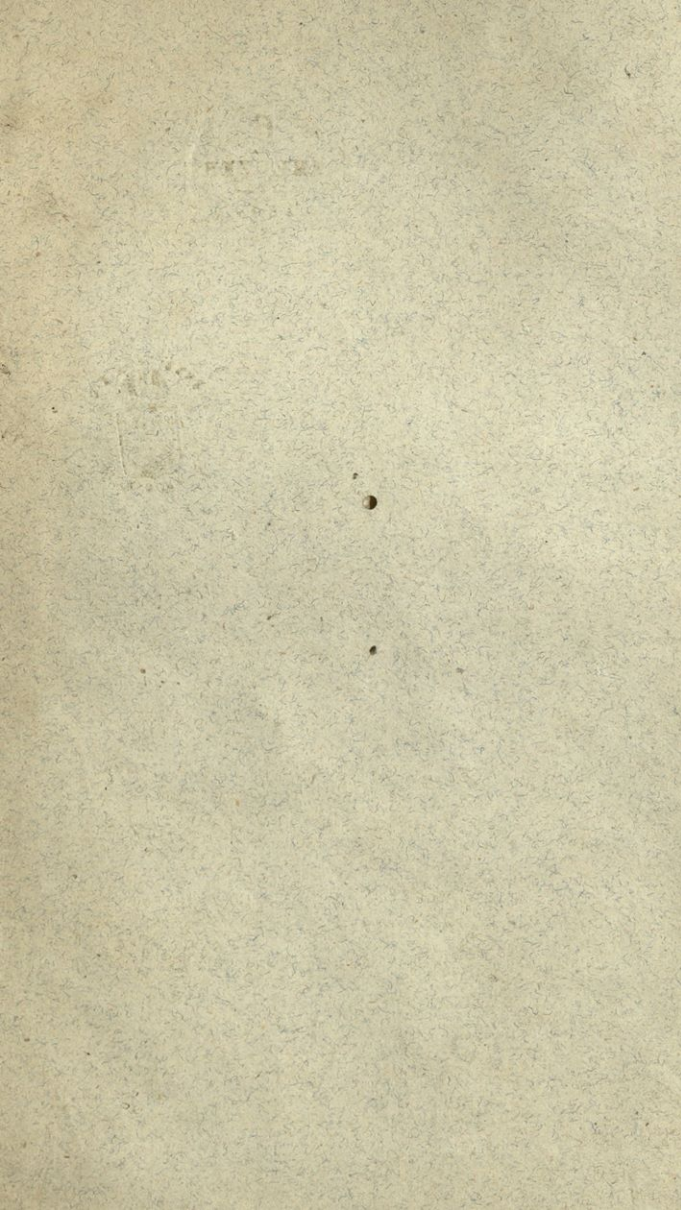

63770

Kerfhanfki katolfski

N A U K

s a

male fhöle na kmétih

v s é t

is vélikiga katekisma,

sapovédaniga

po z. k. Eſtrajfskih derſhavah.

J. Uher

Veljá neſvéſan 9 kr. C. M.

Svéſan v' úſnjatim hërbtu 12 kr. C. M.

N a D u n a j i,

V' ſalógi zef. kralj. bukvárnice ſa fhölfke bukve,
per f. Ani v' Jáneſovih úlizah.

1 8 4 4.

Kerňanskí katolíci

N A U K

63770

male škole na kněží

1871

is velikýa katekismu

sepočetníma

po x. k. Eberšpitzské děkanství

J. B. ...

Veřejná knihovna

Státní v. úřad ...

N. B. ...

V zájmu ...

pro ...

1871

1N=030007450

S a p o p a d i k .

P e r v i d é l

N a r

splošnejših in nar imenitnih nauki
kerfhanške katólske vére.

S a p o p a d i k.

I. *V' zkém de obstoi véra splòh, kónex in prid rasodéte vére.*

II. *Od kóde de se nauki rasodéte vére splòh dobivajo. Kratik sapopadik vére.*

1. *Verini nauki.*

a. Bòshje bitje, lastnósti i. t. d.

b. Poglavitni nauki od tréh bòshjih pershón.

c. Od Kristusa postavljeni perpomózhki k' nashimu svelizhanju.

d. Od zhlovékoviga stanú.

2. *Djanski nauki.*

a. Od dolshnóft.

b. Poglavitna régelza kerfhanskih djanskih naukov.

c. Kaj de je zhédnoft.

d. Kaj de je pobóshnoft ali brumnoft.

III. *Kakó de gré véro v' djanji skasováti.*

1. *Kdó de v' djanji skashe, de ima véro.*

2. *Kakó se po snótranje, in*

3. *Kakó se po sunanje véra skashe.*

4. *Opómbe.*

a. Od slushabnikov vére in duhóvniú pastirjev.

b. Od prave pobóshnofti ali ándohti.

I.

V' zhém de obstoji véra sptòh. Kónez in prid rasodéte vére.

Véra obstojí v' tém, de Bogá sposnamo, in de vémo, kakó ga gré zhaštiti in moliti. Kónez rasodéte vére je zhašt bôshja. Prid, ki ga imajo ljudjé od vére, je njih vézhna in zhašna fréžha. Nihzhè ne dvómi (ali zvibla), de pravovérni kristjani po rasodéti véri vézhno fréžho doféshejo, in de to dofézhi véra losébnó pomaga; ne rasumé pa vsaki, de nam véra tudi zhašno fréžho pernalha. To se móra tedej tukej pokasati. Tolahsbe poln nauk od bôshje previdnosti, ktéra svét in vse pergódbé na njem vlada (ali visha) nal stóri sadovóljne s' svójim stanam, kakorshen koli si shè bódi. Bôshje sapóvedi perpómórejo k' zhašni fréžhi mnógim zhlovéshkim drushbam splóh po pokórshini, ktéro zhetèrta sapóved ne sapoveduje le otrókam do njih starshév, temúzh tudi podlóshnim do njih gospófk, ktére so postavljene, de zhlovéshki drushbi k' fréžhi perpómórejo in de jo ohranijo. Bôshje sapóvedi perpómórejo tudi k' fréžhi vsakimu zhlovéku posébej, kér nam várujejo in ohranijo vse tó, kar k' zhašni fréžhi gré ali se ji pershtéva. Péta sapóved, postavim, nam shivljènja váruje. Shešta sapóved váruje in ohrani sakónskim sveštôbo eniga

do drugiga; vsim pa védno sdravje in tudi
 duhne in telésne mozhí, ktére se s' nezhistimi
 déli rasdénejo in popazhijo. Šédma sapóved
 váruje nashiga premoshênja; olma nashe zhasi;
 devéta in deséta sapóved pa krotitè nashe poshe-
 ljênje, is ktériga takó velíko hudiga isvíra.

II.

*Od kóde se nauki rasodéte vére splòh
 dobivajo, Kratik sapopadik prave vére.*

Nauki bôshjíga rasodênja, ktérih je vsa-
 kimu kristjanu véditi trébá, se dobivajo splòh
 in nar pèrvizh is katekisma. Té bukve poduzhé:

1. v' tém, kar gré katolshkimu kristjanu vé-
 rovati,
2. v' tém, kar mu gré storíti, de bo sveli-
 zhan.

P e r v i m u se pravi vérini nauki. To so
 taki nauki, ktérih resnízo móra zhlòvek véro-
 vati, zhe hózhe svelízhan biti.

D r u g i m u se pravi djanski nauki, ali
 sapóvedi sa nashe djanje, ki jih móramo ne le
 vérovati, ampak tudi spolnovati.

1. Vérini nauki.

Nar imenitníshi vérini nauki so skupei
 sverstèni v' apostólski véri; pa túdi she v' drugih
 poglavjih katekisma se velíko vérinih naukov
 najde, posébnó v' poglavji od svetih sakramen-
 tov. Nar imenitníshi vérini nauki se dajo pod
 téle napíse sverstíti:

a. *Bôshje bitje, bôshje lastnosti*

Poglavitne dolshnosti ljudi, ktêre spolnovati jim naloshi sposnanje bôshjih lastnosti.

En Bóg je; on je sam od sêbe, nar bolj popólnama, in tórej nashe ljubésni in zhasi nar bolj vrédno bitje, on je stvárník, ohraník in vishar vsih rezhí; je do nas neskônzhno dobrótljiv in do sgrévanih gréshnikov milostiv. Zhlóvek ga móra sposnati, zhes vse ljubiti, in njegoví vólji pokóren biti; pa tudi bati se mu ga je tréba, kér on vsigavéden vse ve, on neskônzhno svét in pravízhen hudo stúdi in shtrafúje.

b. *Poglavitni rasodéti nauki od tréh bôshjih pershón.*

Bôshje rasodênje nas uzhi, de so tri bôshje pershóne ene nature in eniga bitstva: Ozhe, Sin, in svéti Duh; nas uzhi, de je Bóg Ozhe vse stvaril; de se je druga bôshja pershóna vzhlovézhila, sa nashe grêhe sadoštíti, nas po svôjim terpljénji in smèrti s' nebéshkim Ozhétam spraviti, nas od vézhniga pogubljenja rešhíti, nas zhédnost ali krepóšt uzhíti, in nam dati isglédov v' polnémanje; — de nas Bóg svéti Duh per svétim kèrstu, in per prejemánji drugih svétih sakramentov posvezhúje ali pa posvezhênje v' nas pomnóshi ali pogméra.

c. *Perpomózhki od Kristusa k' nashimu svelizhanju postavljeni.*

Vzhlovézheni Sin bôshji Jésuf Kristuf je spolnovanje bôshjih sapóved, molitev in svéte

sakramente kakor posebne perpomózhke h' namshimu svelizhanju sapovédal; — on sam nam je moliti in tudi keršhansko pravizo s' tém uzhil, de nam opominja hudiga se varovati, in nam spodbuduje k' dóbrimu ali k' zhélnosti. Postavil je tudi zérkev, vídin sbòr svójih vérnih, ktére udje mórajo biti vsi, ktéri hózhejo svelizhanje dófézhi; poslal je svétiga Duhá, ktéri vslo resnizo uzhi; je obljubil per svójih ostati do kónza svetá. Zérkev je stéber in tédna podslómba resnize; nji gré prepíre v' vérinih in djanskih naukih presóditi; Jésuf Kristuf je njéna nevidna, Rimski papesh pa njéna vidna glava.

d. *Od stanú zhlovékoviga.*

Pèrva zhlovéka sta bila szer od Bogá pravizhna in po njegóvi podóbi stvarjena; pa s' radovólnim prelomljénjem bôshje sapóvedi sta se spazhíla. Od dóbriga sta odstopíla in se k' húdimu nagníla, njuni gréh je stóril, de smo sgubili posvezhujózho gnado, in de smo k' húdimu nagnjeni. Tórej smo kakor otrôzi jése (bôshje) na svét rojení, otrôzi in prijatli bôshji, in tudi udje Kristufove zérkve postánemo she le po sakramentu svétiga kèrsta: Per svétim kèrstu smo umíti in ozhisheni od poerbaniga gréha, in per sakramentu svéte pokóre od sadolshénja tistih gréhov, ki smo jih po kèrstu storili. Dolshní smo pa vènder zhasne shtrafenge sa gréhe terpéti.

Shtrafenge poerbaniga ali isvirniga gréha so mnóge teshave in slabósti na dushi in

na télésu, posébnó pa smèrt. Šmèrt je lozhi-
 tev dushe od teléa. Dusha zhlovékova je zhist
 duh, bitje, ki v' nas misli in hózhe. Neumer-
 józha je, vselej in vézhno bo shivéla. Po tém,
 kakor je zhlóvek ali dôbro ali hudo stóril, bo
 po smèrti ali obdarována ali pa shtrafana. Te-
 léa mèrtvih ljudí bódo kónez svetà vstale,
 sléherno se bo spét s' svôjo dusho sdrushilo.
 Tedèj bódo ljudjé vsi skupej od Jésusa Kristusa
 sójeni, in po tém bódo tudi teléa deléshne ali
 vézhniga plazhíla v' nebésih ali pa vézhne shtra-
 fenge v' pèklu.

2. *Djanski nauki.*

Kershanski djanski nauki naš uzhé svôje
 djanja takó ravnati, de so Bogú prijétne.

a. *Od dolshnósti.*

Dolshnósti so djanja, ki smo jih storiti
 dolshní. Šplóshno poduzhênje v' naših
 dolshnóstih je sapopádeno v' desètih bôshjih
 sapóvedih. Nektére posébné dolshnósti se tudi
 najdejo v' poglavjih od kershanskiga upanja in
 od svétih sakramentov, posébnó pa v' poglavji
 od kershanske pravize, in se v' tih délih kate-
 kisma raskladajo. Dolshnósti se pa tudi lahko
 takó rasdelé. Rêzhe se, de so mnóge dol-
 shnósti in szer do Bogá, do sámiga sêbe in do
 blishnjiga. Té so sa vsakiga, nikómur bi ne
 sméle nesnane biti.

b. *Poglavitna régelza keršhanskiga djanškiga nauka.*

Pogavitna régelza keršhanskiga djanškiga nauka je: Štóri is ljubésni do Bogá vse, kar je po njegovih popólnamostih, in po dolshnóstitih nanje utérjenih, in kar je po njegoví rasodéti vólji; — štóri, kar nauk Jesusa Kristusa veléva, kar je k' tvójemu lastnimu, tóde pravimu pridú, in k' srézhi tvójiga blishnjiga. Opústi, kar je tému naspróti. Ljubi blishnjiga, kakor samiga sèbe; — bódi brumen, pobóshen.

c. *Kaj de je zhédnost ali krepóst.*

Keršhansko zhédnost ali krepóst, (in le od té se govóri v' poduzhénji v' véri) popishe nash katekisem takó: Keršhanska zhédnost splòh, je dar, ktériga Bóg s' posvezhujózho gnado v' dušho vlíje, de zhlovékovo vóljo k' takim délam smóshno in nágnjeno storí, ktére so po postavi Jesusa Kristusa, in vézhníga shivljénja vrédne.

Práv sa práv in splòh govóriti je le ena zhédnost. Ta je kèrpka in mózhna vólja, délati vselej in bres vsiga ísjémka po bôshjih sapóvedih, po postavi Jesusa Kristusa in njegóve zérkve, in pa pó vésti. Is té poglavitne zhédnosti isvirajo vse posébné zhédnosti, ktére se po njih rasnih nagibih ali bôshje ali pa djanske imenujejo, in dobivajo tudi po mnóгих rezhéh mnóge iména.

d. *Kaj de je brumnost in pobóshnost.*

Ljudjé, ktéri sávolj Bogá lepó shivé, se imenujejo brumni ali pobóshni. Pobóshnost

ni svojoglavno, zhudno in neródnó shivljênje temúzh je stanovitno persadevanje tó storiti, kar je Bogú dopadljivo; pobóshnost se tórej tudi skasuje, zhe se savolj Bogà take zhédnosti spolnujejo, ktére so k' dóbrimu in k' frézhi zhlovéshke drushbe. Vshivanje posémljiskih rezhí ni poboshnosti naspróti; prepové le jih nápek obrazhati in nuzati.

III.

Kakó de naj se véra skasúje.

Shé sgórej je bilo rezhêno, de véra obstojí splòh v' tém, de sposnamo Bogá in vémo, kakó ga gré zhasiti in moliti.

1. *Kdo de v' djanji skasúje, de ima véro.*

Tisti zhlôvek pokashe v' djanji, de ima véro, ktéri sposhtuje in zhasí Bogá in bôshje rezhí, ktéri ima per všim svôjim djanji in nehanji Bogá pred ozhmí, ktéri je perpravljén in si persadéva se vŕelej po bôshji vólji ravnati, ktéri Bogá takó móli in zhasí, kakor Bóg hózhe móljen in zhesên biti. Is téga se vidi, de se móra véra po snótranje in po sunanje skasovati.

2. *Kakó de se véra po snotranje skasúje.*

Po snotranje véro skasújemo, zhe têrdno vérjemo, de je bôshje rasodênje resnizhno, zhe se sklêpam zérkve pokórnó podvêrshemo, — v' Bogá saúpamo, se nanj sanesêmo — in ga ljúbimo; — zhe svôje serzé k' Bógu povsdigujemo, in ga njegóve gnade prófimo, in tudi s' njó svestó délamo; zhe smo perpravljéní mu flushíti; — zhe têrdno sklénemo njegóvo presvéto vóljo saljubo iméti in jo svestó spolnovati.

3. *Kakó de se po sunanje véra skasuje.*

Po sunanje véro skashemo, zhe v' resnízi dopólnimo bôshje povêlja in zerkvéne sapóvedí, — zhe ozhitno mólimo in hódimo k' bôshji flushbi, které nar imenitníshi dél per pravóvérnih kristjanih je daritev altarja, in vrédno prejémanje svétih sakramentov, poséбно svétiga réshnjiga teléfa. Tudi bôshjo besédo móramo poslušhati in brati svéte bukve, de svôje snanje v' véri rashirimo in se k' dóbrimu obudújemo, in de ne posábimo téga, kar smo se nauzhili.

4. *Opómb e.*

a. *Od flushabnikov vére in od duhóvnišk pastirjev.*

Slushabnike vére in slasti duhóvne pastirje móra kristjan v' zhafti iméti, kér delé svéte sakramente, kér sa naš Bogá prófijo, kér naš uzhé nar imenitníshi, in nar potrebníshi resníze. Zerkvéne shége in opravíla, in od zérkve potèrjeno bôshjo flushbo móra v' zhafti imétí in je ne sanizhevati. Bôshje flushbe naj pa ne stavi v' svojovóljne, she mànj pa v' take rezhí, které so ljubésni do blishnjiga naspróti, ali naš pa od spolnovanja nashih dolshnóft odvrazhujejo.

b. *Od prave pobóshnosti ali ándohti.*

Prava pobóshnost ali ándoht, s' kákorshno se mórajo déla vére spolnovati, in s' kákorshno se mórajo slasti naše molitve opravljati, so poséбно v' Bógu sbrane misli bres radovóljniga rastrésenja, in pa sklenitev nashiga sërza in nashih misel s' njim.

S a p o r a d i k

okrajšhaniga velikišige katekizama.

Drugi del

Veliki katekizem okrajšhan,

s' Ivétopifemskimi isréki.

S a p o p a d i k

okrajšhaniga velikiga katekisma.

Vvòd

I. Poglavje. Od vére.

I. Rasdélík. Kaj de je katólshka véra.

II. Rasdélík. Od 12 zhlénov vére.

II. Poglavje. Od upanja.

I. Rasdélík. Kaj de je kersh. upanje.

II. Rasdélík. Od molitve.

III. Poglavje. Od ljubésni.

I. Rasdélík. Kaj de je kershan. ljubésen.

II. Rasdélík. Od 10 bôsh. sapóved splòh.

III. Rasdélík. Od 10 bôsh. sapov. posébej.

IV. Rasdélík. Od zerkvénih sapóved splòh.

V. Rasdélík. Od zerkvén. sapov. posébej.

IV. Poglavje. Od svétih sakramentov.

I. Rasdélík. Od ss. sakram. splòh.

II. Rasdélík. Od ss. sakram. posébej.

V. Poglavje. Od kershanske pravize.

Pervi dél kershanske pravize:

Várovaj se hudiga.

Drugi dél kershanske pravize:

Stóri dóbro.

Perstavik. Od 4 poslédnjih rezhí.

V v ö d.

Katekismem se imenuje poduzhênje v' keršhanskim katolshkim nauku; katekismem se splòh tudí pravi bukvam, ktére imajo tó poduzhênje v' sèbi.

Keršhanski katolshki nauk se rasklada v' tém katekismu v' petih poglavjih in v' perstaku.

Petére poglavja so:

1. Véra

2. Upanje.

3. Ljubésen.

4. Švéti sakramenti.

5. Keršhanska praviza.

Perstavik je od shtirih poslédnjih rezhí.

I. P o g l a v j e.

Od vére.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je katólska véra.

Keršhansko katólsko vérovati se pravi vse verjéti, kar je Bóg rasodél in nam zérkev vérovati sapovedúje, bodi si (v' svétim písmu) sapifano ali nè.

K' svelizhanju ní sadôsti, de katólski kristjan le v' sérzu véruje, kar je Bóg rasodél, te mùzh móra tudi:

1. Svôjo véro s' déli kasati *a)*.
2. Kar v' sérzu véruje, zhe je tréba, s' ustni ozhitno sposnati in prizhati *b)*.

a) Kaj pomaga, bratje môji, zhe kdo pravi, de ima véro, dél pa nima; ga bo li véra môgla svelizhati? Jak. 2. 14. — Kakor je teló bres dushe mértvo, takó je tudi véra bres dél mértva. Jak. 2. 26.

b) Rim. 10. 10.

Vérovati se móra, kar je Bog rasódel k'ér je Bog vézhna resníza c) in nelkónzhna modróst, ktéra ne móre ne goljféati ne goljféana biti.

Véra je potrebna v'ákimu zhlovéku, ktéri hózhe svelizhan biti, sakáj brés vére ni mogózhe Bogü dopasti d).

V'ak zhlóvek, kadar pride k' pameti, móra, de bo svelizhan, véditi in vérovati:

1. *De je en Bog.*

2. *De je Bog pravizhen sodnik, ktéri dóbro plazhúje, in hudo shtrafúje e).*

3. *De so tri bóshje pershóne, eniga bitja in ene nature: Ózhe, Šin in svéti Duh f).*

4. *De je druga bóshja pershóna, Bog Šin, zhlóvek postal, nas s' svójo smèrtjo na krishu odreshiti in vézhno svelizhati g).*

c) Pfal. 118, 160.

d) Hebr. 11, 6.

e) Kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, de je in de je tistim, ki ga ishejo, plazhevávez. Hebr. 11, 6.

f) Trije so, ktéri prizhújejo v' nebésih: Ózhe, Beséda in svéti Duh; in ti trije so eno. 1. Jan. 5, 7.

g) Tórej je (Kristuf) srédnik noviga testamta, de po njegóvi smèrti v' odreshênje tistih pregréh, ki so bile pod poprójshnjim testamta, tisti, Keršhanski Nauk. **B**

Vèrh téh poglavitnih resníz keršhanske katolshke vére móra she vsak katolshki kristjan véditi in vérovati:

1. *De je zhlovéshka dusha neumer józha h).*
2. *De je gnada bóshja k' svelizhanju potrebná i) in de bres gnade bóshje zhlóvek níz h sa vézhno shivljénje saflushénja vrédniga ne móre storiti k).*

Vsakimu katolshkimu kristjanu je snati sapóvedano:

1. Apostolsko véro.
2. Gospódovo molitev (Ózhe nash).
3. Delét bóshjih in pét zerkvénih sapóved.
4. Sédem svétih sakramentov
5. Keršhansko pravizo.

Kar katolshki kristjan vérovati móra, je foséбно sapopadeno v' apostolski véri, kétra le takó glalí:

Vérujem v' Bogá Ozhéta vsigamogózhniga, stvarnika nebés in sémlje. In v' Jésusa Kristusa, Sinú njegóviga ediniga Go-

ki so pokíznani, prejmejo oblubo vézhne érbshine. Hebr. 9, 15.

h) Ne bójte se jih, kétri teló umoré, dushe pa ne morejo umoriti; temúzh bójte se veliko bolj tífiga, kétre samóre dušho in teló pogubiti v' pekel. Mat. 10, 28. Prah pride spét v' sémlje, is kétre je bil vsét, duh se pa poverne k' Bógu, kétri ga je dal. Prid. 12, 7.

i) Bres mene ne mórete níz h storiti. Jan. 15, 5.

k) Ne de bi samógli kaj misliti is sebe, kakor is sebe, temúzh nasha smóshnost je is Bogá. 2 Kor. 3, 5.

spóda nashiga. Ktéri je spózhét od svétiga Duhá, rójen is Marije Devize. Tèrpel pod Ponzjam Pilatusham, krishan bil, umèrl in v' gròb poloshèn. Dóli je shèl pred pèkel trétji dan od mèrtvih vstal. Góri je shèl v' nebésa, sédi na desnizi Bogá Ozhéta vsigamogózhniga. Od ondód bo prishel sódit shive in mèrtve. — Vèrujem v' svétiga Duhá; svèto katolshko zérkev; gmajno svetnikov: odpushènje gréhov, vstajènje mesá; in vézhno shivljenje. Amen.

Apostolska véra ima dvanajst délov ali zhlénov.

II. R a c s d é l i k.

Od dvanajstérih zhlénov vére.

§. I. Od pèrviga zhlèna vére.

Pèrvi zhlén vére se takó glasi:

Vèrujem v' Bogá Ozhéta vsigamogózhniga, stvárnika nebés in sémlje.

a. Od Bogá.

Le en Bog je *l*), ktéri je sam od sèbe nar bolj popólnama bitje *m*).

1) Poslušhaj Israel! Gospód nash Bog je edini Gospód. 5 Mojs. 6, 4. — Jest sim Gospód in szer ni nobèniga drugiga; sunaj mène ni nobèniga Bogá. Jes. 45, 5. Le eniga Bogá imamo, Ozhéta, od ktèriga so vse rezhí, in tudi mi smo njegóvi; in eniga Gospóda Jézusa Kristusa, po ktèrim so vse rezhí in tudi mi po njem. 1 Kor. 8, 6.

m) Is njega, po njem in v' njem so vse rezhí, nje-

Téhle *lastnosť bóshjih* je sošébnó tréba véditi:

1. *Bóg je vézhen*; je vselej bil, je, in bo vselej.
2. *Bóg je sgól duh*; bitje, ki ima nar bolj popolnoma um in nar bóljšhi vóljo, teléšã pa ne.
3. *Bóg je vsigavéden*; vé vse, sidánje, pretéklo in prihódno, vé tudi nášhe nar skrivnéjšhi misli in sheljé; tórej mu nízh ne móramo perkriti.
4. *Bóg je neskónzhno móder*; stóri vse is nar bóljšhiga kónza, in isvóli vselej nar perpravnišhi perpomózhke svoj kónéz dólézhi.
5. *Bóg je vsigamogózhen*; je stvaril nebó in sémľjo in vse, kar je; njému ni nízh nemogózhe stóriti.
6. *Bóg je vsigaprizhujózsh*; je povšód, v' nebélih in na sémľji.
7. *Bóg je neskónzhno svét*; hózhe in ljubi vse dóbro, in sovrashi vse hudo.
8. *Bóg je neskónzhno resnizhén in svést*; vse, kar rézhe, je réš; in kar oblubi ali shuga, vse spólni.
9. *Bóg je nespremenľjiv*; je vékomaj ravno tisti.

mu bódi zhašt vékomaj, Amen. Rim. 11, 36.
 — Gospód! téhi ni nihzhé enák; vélik si in tvô-
 je imé je v eliko in mogozhno. Jerem. 10, 6.

10. *Bóg je neskónzhno dobrótljiv; skerbi* po ozhétovo sa vse svôje stvarí, vse dóbro imamo od njega.

11. *Bóg je neskónzhno usmiljen; nam od-*putí naše gréhe, ako se resnízhno po-
boljšhamo.

12. *Bóg je neskónzhno pravishen; poplázha* vse dóbro, in poshtrafa vse húdo na tanko, kakor si kdo saflushi.

Tri bôshje pershóne so n).

Pèrvi bôshji pershóni se pravi *Ózhe*, drúgi *Šin*, tretji *svéti Duh*.

Bóg Ozhe je sam od sébe od vékomaj; *Bóg Šin* je od *Ozhéta* rôjen od vékomaj, *svéti Duh* se ishaja is *Ozhéta* in *Šina* od vékomaj.

- n) To je, tri pershóne so, ki se rasilòzhijo ena od druge po lastnih iménih in po posébnih délih. Lastne iména tréh bôshjih pershón se berejo: *Mat. 28, 19.* Kerstite jih v' iménu *Ozhéta*, *Sina* in *f. Duhá*. — *1. Jan. 5, 7.* Trije se, ki prizhujejo v' nebésih: *Ózhe*, *Šin* in *f. Duh*. — Posébné déla tréh bôshjih pershón se berejo. *Mat. 3, 16. 17.* — Ko je bil pa *Jésuf* kërshen, je sdajzi shél is vòde, in lej nebésa so se mu odpèrle in je vidil *Duha bôshjiga*, kakor golóba dòli iti in nadnj priti; in lej glaf se je flifhal s' nebéf rekózh: *Ta je moj ljubi sin, nad ktérim imam dopadajênje.* — *1. Pet. 1, 2.* Ktéri so bili po previdnosti *Bogá Ozhéta* isvóljeni, prejéti posvezhênje *f. Duhá*, biti pokórni in prokropljèni s' kervjó *Jésufa Kristufa*. — *2 Kor. 13, 13.* Gnada nashiga *Gospóda Jésusa Kristufa*, ljubésen *Bôshja*, in deléshuost *svétiga Duhá* bódi s' vami všimi.

Ozhétu se perlastúje stvarjénje;
 Šinu odreshênje; svétimu Dubu posve-
 zho vanje.

Tém bôshjim pershónam skupej se pravi
presvéta Trojiza.

Katólshki kristjan sposná presvéto Trojizo
 s' snamnjem *svétiga krisha*, kér vsako téh trêh
 pershón imenúje, kadar krish déla. Sraven
 téga pa katólshki kristjan tudi sposná s' snamnjem
 svétiga krisha, de je Jésum Kristuf na krishu uméril
 in naš s' svôjo smértjo odréshil.

Krish le déla s' desnízo, s' ktéro se sasnà-
 movajo zhêlo, ušta in pérší, rekózh: *V iménu*
Bogá Ozhéta †, in Šina †, in svétiya Duhá
†. Amen.

b. O d stvarjénja.

Bóg je stvaril nebó in sémljo, in vse
kar je o).

Beséda *stvariti* poméni is nízh kaj storiti.
 Nar imenitnihi stvarí bôshje so *angeli* in
zhlóvek.

Angeli so sgól duhóvi p), ktéri imajo um
 in vóljo, pa ne telés.

o) V sazhétku je Bóg stvaril nebó in sémljo. 1. Mojs.
 1, 1. — S' besédo Gospódovo so nebéfa vtérjene,
 in vsa njih truma s' fapo njegovih ust. Psal. 32, 6.

p) Svôje angele storísh enake vetróvam, in svôje
 flushabnike enake plaménu. Pf. 103, 4.

Bóg je angele stvaril, de bí ga zsaftíli, ljubíli, molíli, mu slushíli *q)* in ljudi varovali *r)*. V' svôji gnadi in s' velíkimi popólna-mostmi jih je stvaril.

Velíko angelov je gnado bôshjo po gréhu napuha sgúbilo *s)*. Té napúhnjene angele, ki se jim hudizhi praví, je Bóg vékomaj savérgel in v' pékel páhnil *t)*.

Zhlôvek je sa angeli nar imenitníshi stvar bôshja. Zhlôvek je is teléfa iu neumerjózhe dushe *u)*, ktéra je po bôshji podóbi *v)* stvarjena.

Bóg je zhlovéka stvaril, de bi ga sposnal

- q)* Hvalíte Gospóda vi v'í njegoví angeli, ki ste mogózhni in môzhni spolnovati njegovó povélje, poslušhati njegov glaf, in biti pokórni njegovim sapóvedam. Pf. 102, 20.
- r)* Svôjim angelam je sapóvedal savolj tébe, de te varvajo na v'íh tvôjih potih. Pfal. 90, 11. — Angel Gospódov bo obdál tiste, kí se ga boje, in jih bo réfhil. Pf. 33, 8.
- s)* Lej tudi njegoví slushabniki niso bili stanovitni; sakaj tudi nad svôjimi angeli je hudobíjo nashel. Job. 4, 18.
- t)* Tudi angelam, ktéri so gréfhíli, ni sanéfel, ampak s' peklénfkimi vervmí jih je v' pékel potégnil, v' térplénje isdal, de se k' fôdbi perhranijo. 2 Pet. 2, 4.
- u)* Gospód-Bóg je isobrasil zhlovéka is ila sêmlje, in je vdihnil v' njegov obras oshivljajózho fapo; in zhlôvek je bil shíva stvar. 1 Mojs. 2, 7. — Glej Mat. 10, 28. sgôrej.
- v)* Bóg je stvaril zhlovéka po svôji podóbi; po bôshji podóbi ga je stvaril. 1 Mojs. 1, 27.

w), zhaštil x), ljubil y), ga môlil, mu flushil, mu pokóren in vézhno svelizhan bil z).

Shé pèrvi zhlôvek Adams' Evo svôjo shenó je bil Bogu nepokóren.

Pèrvi zhlôvek je jédel v' raji (v' paradishu) sad drevéfa, ki mu ga je bil Bóg prepovédal, in je v' tém greshíl a). Ta gréh ni samó pèrvimu zhlovéku shkódoval, temúzh tudi nam, ki smo njegoviga rodú; zhasno b), in vézhno smèrt, pa tudi she veliko drugiga hudiga nam je pernèfel.

Zhlôvek ni bil, kákor napúhnjeni angeli, vékomaj od Bogá savèrshen.

V' odreshênje zhlovéka savolj gréha savèrsheniga je Bóg obljubil pošlati *odreshenika*, ki se mu tudi Mesija pravi c).

w) To pak je vézhno shivljênje, de sposnajo têbe samiga praviga Bogá, in Jésusa Kristusa, ktériga si pošlal. Jan. 17, 3.

x) Jest sim, ktéri sim vřakiga, ki klizhe v' môje imé, sèbi v' zhařt řtvaril. Jes. 43, 7.

y) Ljubi Gospóda řvôjiga Bogá is vřiga řvôjiga řerza is vse řvôje duřhe in is vse řvôje mozhi. Mat. 22, 37.

z) Bog hózhe, de bi bili vři ljudjé svelizhani, in priřhli k' sposnanju reřnize. 1 Tim. 2, 4.

a) 1. Mojs. 3, 6.

b) Po enim zhlovéku je priřhel gréh na řvét, in po gréhu smèrt, in je takó v' vse ljudi smèrt priřhla po njem, v' ktérim so vři greshíli. Rim. 5, 12.

c) Sovrashtvo bom poštavlil med tebôj in med shèno, med tvôjim sarodam in njénim sarodam; ôna ti bo řterla glavo in ti jo bóřh v' péto salesovala. 1 Mojs. 3, 15.

§. 2. Od drugiga zhléna vére.

Drugi zhlén vére se takó glasi:

In v' Jésusa Kristusa, Šinú njegóviga ediniga, Gospóda nashiga.

Jésuf Krístuf je:

1. *Edinorojéni Šin Bogá Ozhéta d).*
2. *Bog in zhlóvek skupej e).*
3. *Nash Gospód f), postavodáj in uzhenik g).*

Jésuf je tóliko, kakor *svelizhar*. Svelizhar se mu pravi, kér nam je po njem svelizhanje došlo, kér naf je réšhil od sadolshénja in štrafenge gréha, od vézhne sméрти h). — Pravi

d) Takó je Bog svét ljubil, de je svòjiga edinorojéniga Šina dal. Jan. 3, 16.

e) Déte nam je rojèno, ki se mu bo réklo: Prezhudni, Svetovavez, Bog. Jes. 9, 6. En Bog je in en frédnik med Bógam in med ljudmí, zhlóvek Krístuf Jésuf. 1 Tim. 2, 5.

f) Dana mi je vsa oblást v' nebésih in na sêmlji. Mat. 28, 18. — Vi me klizhete uzhenik in Gospód, in prav právite; to sim tudi. Jan. 13, 13.

g) Duh Gospódov je nad menój, sa to me je on pomasal in me poslál evangéli osnanit ubógim. Luk. 4, 18. Jes. 61, 1. — Perkasala se je milost Bogá, Svelizharja nashiga vsm ljudem, ktéra naf uzhi, de se odpovéjmo hudobii in posvétnim sheljem, in trésno, prijétno in bogabojézhe shivimo na tém svétu, zhakajózhi svelizhanskiga upanja in zhaštitljiviga prihóda vélikiga Bogá in Svelizharja nashiga Jésusa Kristusa. Tit. 2, 11—13.

h) Rodíla bo pa Šina, in imé Jesuf mu daj, réšhil bo namrezh svòje ljudstvo od njih gréhov. Mat. 1, 21.

se mu tudi *Kristus*; kar je tóliko, kakor *masihjeni*, (kralj) *i*).

Jésuf Kristuf se imenúje *edinorojèni Sin bôshji*, kér je edíni, ktéri je od svôjiga nebêshkiga Ozhéta rôjen od vékomaj. *Je Bog in zhlóvek skupej*, kér je Bog od vékomaj, in kér se je vzhlovézhlil (zhlóvek postál) v' zhasu *k*). Kar Bog je svôjimu nebêshkimu Ozhétu v' vsm enák *l*); kar zhlóvek mu pa ni enák, temúzh je manjši *m*). Imenúje se nash *Gospód*, kér je Bog in nash odresheník.

Sin bôshji se je vzhlovézhlil naf s' svôjo smértjo na krishu odreshíti *n*), in naf vézhno svelizhati.

§. 3. *Od trétjiga zhléna vere.*

Trétji zhlén vére se takó glasi:

Ktéri je spozhèt od svétiga Duhá, rôjen is Marije Devize.

Jésuf ima kar Bog nebêshkiga Ozhéta *o*).

i) Kakó de je Bog Jésufa Nazareshkíga pomasal s' svétim Duham in s' mozhjó. Djanj. apóst. 10, 38.

k) Bog je poslál svôjiga Sina, rojéniga od shène in postaví podversheniga, de bi jih réshil, ktéri so bili pod postavo. Gal. 4, 4. 5.

l) Jest in Ôzhe sva eno. Jan. 10, 30. — De vsi zhasé Sinú, kakor zhasé Ozhéta. Jan. 5, 23.

m) Ôzhe je vézhi, kakor jest. Jan. 14, 28.

n) Kér so tedej otrôzi deléshni (ravno tistiga) mesá in kerví, se je tudi òn njih deléshniga stóril; de bi skós smért potèrl téga, ktéri je oblást zhes smért imel, to je hudizha; in de bi jih réshil, ktéri so smèrtnimu strahu vse svôje dní kakor fushni podversheni bili. Heb. 2, 14. 15.

o) Gospód mi je rékel: Ti si moj sin, danf sim te rodíl. Pfal. 2, 7.

kar zhlôvek pa nima nobêniga Ozhéta p). Š. Joshef je bil le rednik Jêsusa Kristusa q).

Jêsuf kar Bog ni imel matere, kar zhlôvek je imel mater presvêto Devizo Marijo r).

Marija se imenuje *mati bôshja*, kër je rodila Jêsusa Kristusa, ktéri je Bog in zhlôvek skupej. Od *svétiga Duhá* ga je spozhêla s), in v' *Bettlehemu* v' shtáli rodila t).

Rojstvo Jêsusa Kristusa je bilo osnanjeno,

1. Po angelu pastirjem u).

2. Po svêdsi módrim v' jutrovi deshêli.

3. Po módrim Heródesu in pismoukam v).

4. Po Šimeónu in Ani v' têmpeljnu ljudstvu w).

Ko je bilo rojstvo Jêsusa Kristusa osnanjeno:

1, Šo pastirji naglo prishli glédat, kar jim je bilo od angela osnanjeno x).

p) Devíza bo spozhêla in sinú rodila, in se bo imenovalo njegóvo imé Emanuel (Bog s' nami). Jes. 7, 14.

q) Jêsuf je bil okóli trideset lét star, ko je sazhél (uzhiti) in so menili, de je Jóshefov sin. Luk. 3, 23. — Marija je rêkla angelu: Kakó se bo to sgodilo, kër moshá ne sposnám? In angel je odgovóril in djal: Svêti Duh bo prishel v' té, in mózh Narvishiga té bo obsénzhila: sa téga vóljo bo Svêto, ktéro bo is tèbo rojêno, Šin bôshji imenovano. Luk. 1, 34. 35.

r) Od kód to mênì, de pride k' mênì mati môjiga Gospóda? Luk. 1, 43.

s) Kar je v' nji spozhêto, je od f. Duhá Mat. 1, 20.

t) Luk. 2, 4—7.

u) Luk. 2, 9. — v) Mat. 2, 2—5.

w) Luk. 2, 26—38. x) Luk. 2, 14—16.

2. Kristuf je bil ósmi dan obrésan po sa-
póvedí postave, in Jésuf imenován y).

3. Módri is jutrove deshéle so ga molíli,
in mu slatá, kadíla in mire v' dar pernéli z).

4. Heródeshovi grosovitosti se odtegníti je
v' Egipt vbéshal a).

6. Od tód je bil po Herodeshovi smérti
v' Nazaret nasaj perpelján in v' tém mèstu isrején.

Slasti pesébnó, kar vémo od Jésufove mla-
došti, je:

1. Ko je bil Jésuf dvanajst lét star, je pri-
shel v' Jerúsalem k' prasníku s' svôjimu stárfhí.

2. Je v' Jerusalemu ostál; zhes tri dni so
ga starfhi nashli v' tempeljnu sedéti med pí-
mouki, jih poslušhati in isprashevati, takó de
so se vsi nad njegóvim umam in nad njegóvimi
odgovori zhudíli.

3. Špét se je v' Nazaret vérní, in je óndi
ostál.

4. Je bil svôjim starfhem pokóren.

5. Je rásel v' starosti, modrósti in prijét-
nosti per Bógu in pèr ljudéh b).

Kar fosébníga od Jésufa vémo, préden je
sazhél uzhiti, je to:

1. Janes kerstník je prizhal, de je Jésuf
jagnje bôshje, ktéro gréhe svetá odjemlje c).

2. Jésuf se je dál od Janesa kerstíti v' réki
Jordanu.

3. Švétí Duh je prishel nanj v' podóbi
golóba.

y) Luk. 2, 21.

z) Mat. 2, 11. — a) Mat. 2, 13. —

b) Luk. 2, 42—52. c) S. Jan. 1, 36.

4. Bog Ózhe je oglašil s' besédami: Ta je moj ljubi sin, ki imam dopadajênje nad njim *d*).

5. Jésuf je bil od Duhá v' pushavo pelján io ko se je shtirdeset dní in nozhí pôstil; je bil od hudizha skulhan, in po tém so mu angeli strégli *e*).

Jésuf je sazhél uzhiti v' tridesetim létu svôje stárosti *f*).

Kar sofébniga od Jésufa vémo, ko je sazhél uzhiti, je to:

1. Jésuf je po svôji domazhi deshéli hôdil od kraja od kraja *g*).

2. Si je uzhénzov alijogrov sbral, in smed njih isvôlil dvanajst apósteljnov *h*).

3. Je pridigvál in osnanovál postavo milosti, je rasodéval resnize, ki nam jih gré vérovati, in je uzhil zbédnosti, ki nam jih gré v' djanjí dopolniti.

4. Je svaríl nejevéro in pregréhe, je rasdéval pomóte Judov, písmouúkov in fariséjev.

5. Je poterdevál svoj uk s' besédami svétiga písmá, s' zhudeshi in lastnimi isglédi.

6. Je prihódne rezhí prerokovál.

7. Je povfód dobróte skasovál *i*).

Veliko jih je vérovalo v' Jésufa. Veliki duhóvní pa, písmouúki in fariséji so ga sovra-shili savolj njegóviga uka, in so ga iskali umoríti.

d) Mat, 3, 13—17. *e*) 4, 1—11.

f) Luk. 3, 23. — *g*) Jan. 3, 22. —

h) Luk. 6, 13.

i) Apóst. djan. 10, 38. — *k*) Môja dušha je shá-loštná do sméрти Mat. 26, 38.

§. 4. *Od zhetértiga zhléna vére.*

Zhetèrti zhlén vére se takó glasi:

Tèrpel pod Ponejam Pilatusham, krishan bil, umèrl in v' gròb poloshèn.

Jesuf je samógel kakor zhlòvek ne pa kakor Bog terpèti. Resnizhno je tèrpel na dushi in na telésu.

Na svòji dushi je tèrpel veliko britkóft in sháloft *k*), in na svòjim telésu veliko rév in tesháv, veliko tepénja in ran; gajshlan je bil in s' térnjem krònan *l*).

Tèrpel je veliko sanizhovanja, saframovanja, preklinovanja in drugih krivíz *m*).

Jésuf Kristuf je bil krishan na gòri kalvariï blis mésta Jerusalema, in je na krishu umèrl *n*).

§. 5. *Od pétiga zhléna vére.*

Péti zhlén vére se takó glasi:

Dóli je shèl préd pèkel trètji dan od mértvih vstal.

Le dusha Jésusova je shla pred pèkel *o*).

Beséda *pèkel* pomèni tiste skrite kraje, v' ktèrih so dushe mértvih, ktére nebeshkiga svelizhanja niso doségle.

Vèzh takih skritih krajev je, ki se jim pèkel pravi; tako se imenuje.

l) m) n) Glej: Mat. 26 in 27 pogl.

o) Od dushe Jésusa Kristusa prizhúje Pfal. 15. 10. Môje dushe ne bošh pustil v' pèklu. Apost. djan. 2, 31. Takó je previdil in govóril od vstajènja Kristusoviga, kér ni bil pušhèn v' pèklu, in njegóvo mesó ni vídilo trohljivosti.

1. In szer navadno kràj, *kjér so pogubljeni vézhno martrani p*).

2. Kràj, kjér dushe *zhasne shtrafenge* terpé sa gréhe, sa ktére se niso v' shivljênji sadósti pokorile *q*): tému kraju se pravi *vize*.

3. Poslédnjizh kràj, v' ktérim so bili hranjene dushe bogabojézhih, ktéri so umérli, in so óndi v' svelizhanskim upanji svôjiga odrešhênja mirno in bres bolezhín zhakali, dokler ni bilo Jésusa k' njim; tému kraju se pravi *predpekel r*).

Jésuf je trétji dan, in to is lastne mozhí *s*) neumerjózh in zhasitljiv, kakor premagavez smèrti in hudízha od mèrtvih vstal *t*).

Jésuf Kristus je^d od mèrtvih vstal:

1. De je svéto písmo *u*), in svôje lastno prerokovanje spósnil *v*).

p) Umèrl je Logatín in je bil pokopán v' pèklu. Luk. 16, 22.

q) Zérkev móli per mafhi sa mèrtve: Gospod Jésu Kriste, kralj velizhastva, réfhi o shtrafenge pèkla dushe vsih svôjih mertvih vérnih.

r) Takó je previdil in govóril od vstajênja Kristufoviga, kér ni bil pušhèn v' pèklu, in njegovó mešó ni vidilo trohljivosti. Ap. dj. 2, 31.

s) Sa téga vóljo me Ózhe ljubi, kér jest svôje shivljênje dam, de ga spét vsamem. Nihzhè mi ga ne vsame, ampak jest ga sam od fèbe dam, in ga imam oblast dati, in ga imam oblast spét vséti. Jan. 10, 17, 18

t) Hebr. 2, 14. — Ose. 13, 64. — Mat. 18, 6.

u) Môje dushe ne bošh puštil v' pèklu, in tudi ne bošh perpuštil, de bi tvoj svetnik trohljivost vidil. Pfal. 15, 10.

v) Jésuf jim je rékel: Poderíte ta tèmpelej, in

2. De je svétu neovershljivo skasal, de je njegov uk reznizhen, in de je ref od Bogá poslán bil w).

3. De je nashe upanje potèrdil, in nam prihódno vstajênje sagotôvil x).

§. 6. *Od shéftiga zhléná vére.*

Shésti zhlén vére se takó glasi:

Góri je shel v' nebésa, sedi na desnizi Bogá Ozhéta vsigamogózhniga..

Jésuf je *shtirdefeti* dan po svôjim vstajênji y), vprizho svôjih uzhenzov z) *na óljski góri* is lastne mozhi v' nebésa shel. *V' nebésih sedi na desnizi Bogá, svôjiga vsigamogózhniga Ozheta a).*

Jésuf sedi na desnizi bôshji je tóliko kakor: *Jésuf je v' védnim poséstvu nar vishi oblasti in nar vishiga velizhastva zhes vse v' nebésih in na sêmlji b)*

v' tréh dnéh ga bom postavil. On je pa govóril od têmpeljna svôjiga teléfa. Jan. 2, 19. 21.

w) Ako pa Kristuf ni vstal, je prasno nashe osnanovanje, prasna je tudi vasha véra. 1 Kor. 15, 14.

x) Sdáj pa je Kristuf od mértvih vstal, pervénz spijózhih; kér po zhlovéku je prishla smèrt, po zhlovéku vstajênje od mértvih. 1 Kor. 15, 20. 21.

y) Luk 24, 50. 51. — z) Apost. djan. 1, 9.

a) Ako ste tedej s' Kristufam vstali, ishíte, kar je v' nebésih, kjér Kristuf sedi na desnizi bôshji, Kol. 3, 1.

b) Glej Rim. kat. 6. zhlén apost. vére, §. 3. — Dana mi je vsa oblást v' nebésih in na sêmlji, Mat. 28, 18.

§. 7. *Od sédmiga zhléna vére.*

Sédmi zhlén vére se takó glasi:

Od ondód bo prishel sódit shive in mértve.

Jésuf se bo perkásal sódni dan v' oblákih nebá, in bo prishel spét is nebéf s' veliko mozhjó in velizhastvam c).

Prishel bo spét sódni dan sódit vse ljudi, shive in mértve d).

Jésuf bo sódil ljudi po tém, kar so dôbriga ali húdiga stóрили e); pravizhne bo plazhal s' vézhnim shivljénjem v' nebéfih, gréshnike bo pa vézhno v' péklu shtrafoval f).

§. 8. *Od ósmiga zhléna vére.*

Ósmi zhlén vére se takó glasi:

Vérujem v' svétiga Duhá.

Svétí Duh je tretja bôshja pershóna g); òn je praví Bog h).

c) Vidili bódo Sinú zhlovékoviga priti v' oblákih nebá s' veliko mozhjó in velizhastvam. Mat. 24, 30.

d) Sapovédal nám je ljudstvu osnanovati in prizhati, de je òn (Krístuf) postavljen od Bogá sodnik shivih in mértvih. Ap. djau. 10, 42.

e) Vsi móramo rasodéti bíti pred sódnim stólom Krístufovim, de flédenj prejme po tém, kar je stóril v' svôjim telésu, ali dóbro ali huó. 2. Kor. 5, 10.

f) Hudôbni pójdejo v' vézhno terpljenje, pravizhni pa vézhno shivljenje. Mat. 25, 46.

g) 1. Jan. 5, 7.

h) Mat. 3, 16. 17. — 1 Pet. 1, 2. — 2 Kor. 13, 13.

Posvezhúje nas:

1. Per svétim *kèr (stu i)*.

2. V' sakramentu f. *pokóre*.

3. Kólikorkrat *drúge sakramente* vrédno prejmemo.

Posvezhúje nas, kér v' nas vlíje posvezhujózho gnado in nas storí otrôke bôshje: ali pa posvezhujózho gnado v' nas pomnóshi (pogméra). Rasvitlí nash um; nas uzhí k) in giba po vólji bôshji ravnati l); dodelí nam svôje daróve m).

Daróvi svétiga Duhá so tí:

1. Dar *modrósti*. 2. Dar *úmnosti*. 3. Dar *svéta*. 4. Dar *mozhi*. 5. Dar *uzhenósti*. 6. Dar *pobóshnosti* (brumnosti)^{l)}. 7. Dar *strahú bôshjiga* n).

§. 9. *Od devétiga zhlena vére.*

Devéti zhlen vére se takó glasi:

Svéto katólfhko zérkev, gmajno svetnikov.

i) Ne is dél pravíze, ktére smo storili, temòzh po svôjim usmiljenji nas je svelizhal v' kèrstu prerojènja in ponovljènja svétiga Duhá. Tit. 3, 3.

k) Trófhhtar f. Duh pa, ki ga bo Ozhe poslal v' môjim iménu, vas bo vse uzhlil. Jan 14, 26.

l) Bog je, ki déla v' vas hotéti in storiti po svôji dôbrí vólji. Filip. 2, 13.

m) Daróvi so szer mnógi, pa je le en Duh; mnóge so tudi déla, pa je le en Gospód, ktéri déla vse v' v'fih; — — vse to pa déla en in ravno tisti Duh ktéri delí vsákimu, kakor hózhe. 1. Kor. 12, 4. 6. 11.

n) Jesa. 11, 2. 3.

a. *Od zérkve.*

Svéta, katólska, kershánska zérkev je vidin sbòr vsih pravovérnih krístjanov, pod vidnim poglavárjem Rímskim pápésham, ktéri vérujejo ene náúke in prejémajo ene sakramente.

Zérkev ima tudi *nevidniga* poglavarja, in ta je *Jésus Krístus* o).

Le ena prava zérkev je, sunej njé ni upati svelizhanja. Prava zérkev se sposná po shtírih snamnjih. Té so: 1. *Je edina* p); — 2. *svéta* q); — 3. *vesòljna ali katólska* r); — 4. *apostólska* s).

Prave zérkev se imenúje tudi *Rímska*, kér je Rímska zérkev glava vsih drúgih zerkvá in fréda edínosti.

b. *Od gmajne svetnikor.*

Pravoévnrní krístjani imajo med sebój gmajno ali svésó, kákor údje telésa t).

o) Mòsh je glava shène, kakor je Krístus glava zérkve. Efesh. 5, 23.

p) En Gospód je, ena véra, en kèrft. Ef. 4, 5.

q) De bi si napravil zhahtiljivo zérkev, kτέρα nima ne madesha ne gèrbe, ali kàj drúgiga tákiga, temúzh de je svéta in bres madesha. Efesh. 5, 27.

r) Pójdite po vsim svétu in osnanújte evangéli vsim stvarém. Mar. 16, 15.

s) Vsídani ste na fundament aposteljnov in prerókov, kterà poglavítne vógalni kámen je Jésus Krístus. Efesh. 2, 20.

t) Refnizo déljajmo v' ljubcsni, in rástimo v' vsim v' Krístusa, ktéri je glava. V' njem je vse teló staknjeno in zhlén v zhlén sklénjeno, de ud údu pomága, po opravilu yfáziga po svòji méri, in naredí, de zéló teló rase in se uterdúje v' ljubcs-

Gmajna ali svésa svetníkov obstojí v' tém, de vsi údje zérkve duhovni. a dobrót vdelëshvajo u).

Udje zérkve, ktéri so med sebój svésani in sdrúsheni, so :

1. *Vérni na sêmlji.*
2. *Svetniki v' nebêsih.*
3. *Dúshe mèrtvih, ki so v' vizah.*

Vérni na sêmlji imajo svésa med sebój, kér fléherniga molitev v) in saflushênje dôbrih dél tudi drúgim pomága.

§. 10. *O d desétiga zhléna vére.*

Deséti zhlén vére se takó glafi :

Odpushênje gréhov. ¹⁾

Ta zhlén vére naf uzhi, de je Jésuf Kristuf svôji zérkvi oblást dál gréhe odpushati w).

V' pravi zérkvi imajo shkófje in máshniki oblást gréhe odpushati.

ni. Efesh. 4, 15. 16. — Kákor imamo v' enim teléfu vèzh údov, vsi ti údje pa nimajo eniga opravila, takó smo mi mnogi vsi eno teló v' Kristufu, in eden drúgiga údje. Rim. 12, 4. 5.

u) Delëshnik sim vsih, ktéri se têbe bojé in tvôje sapóvedi spolnújejo. Pfal. 118, 63.

v) Molíte eden sa drúgiga, de bóte svelízhani; sakáj molítev pravizhníga veliko premóre. Jak. 5, 16.

w) Prejmite svétiga Duha; ktérim bóte gréhe odpústili, so jim odpushêni, in ktérim jih bóte sadershali, so jim sadershani. Jan. 20, 22. 23.

x) Kakor je Kristuf sam sêbe sanjo (sa zérkev) dal, de bi jo posvétil, kér jo je ozhítil s' kaplo vòde v' befédi shivljénja. Efesh. 5, 25. 26.

Gréhi se odpúshajo v' sakramentu svéti-
ga kërsta *x*) in v' sakramentu svéte pokóre *y*).

§. 11. *Od enajstiga zhléna vére.*

Enajsti zhlén vére se také glasi:

Vstajénje mesá.

Ko právimo, de vérjemo *vstajénje mesá*,
vérjemo, de bo Bog sódni dan *mèrtve* k' shiv-
ljénju obúdil *z*), in de bódo ljudjé s' svôjim
mésam, to je, s' ravnô tístimi teléfi, ki so jih
v' shivljénji iméli, vstáli *a*).

§. 12. *Od dvanajstiga zhléna vére.*

Dvanajsti zhlén vére se také glasi:

Vézhno zhivljénje.

S' besédami dvanajstiga zhléna vére spos-
namo in vérjemo *vézhno védno svelizhanje*,
ktéro bo shélje svetníkov in isvóljenih popól-
nama dopolnilo *b*).

y) Tèbi bom dal kljuzhe nebéfhkiga kraljéstva; in
kar kóli bófh savésal na sèmlji, bo savésano tudi
v' nebéfh; in kar kóli bófh rasvésal na sèmlji,
bo rasvésano tudi v' nebéfh. Mat. 16, 19.

Refnizhno vam povém, kar kóli bóte sa-
vesáli na sèmlji, bo tudi savésano v' nebéfh; in
kar kóli bóte rasvesáli na sèmlji, bo rasvésano
tudi v' nebéfh. Mat. 18, 18.

z) On, ki je Jesufa Kristusa od mértvíh obúdil, bo
tudi valhe umerjózhe teléfa oshívil s' svôjim Du-
ham, ktéri v' val prebiva. Rim. 8, 11.

a) Spét bom obdán s' svôjo kósho, in v' svôjim
mésu bom vidil svôjiga Boga. Job. 19, 11.

b) Veselili se bóte v' neisrezhènim in zhaštíljivim
veséljem, in bóte doségli svelizhanje svôjih duš,
plazhilo svôje vére. 1. Petr. 1, 8. 9.

S' besédo *Amen* potèrdimo, de nad naúkam sapopádenim v' apóstólski véri ne dvómimo (ne zviblamo), temúzh de nam je vše ríf, kar je v' nji sapopádeno.

II. P o g l a v j e.

Od upanja.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je kershansko upanje.

Kershansko upati se pravi: *se tèrdno sanésti, de nam bo Bog dal, kar nam je obljúbil.*

Upamo od Bogá dosézhi vézhno shivljénje, to je vézhno svelízhanje, in perpomózhke ga dosézhi. Upamo, kér je Bog vsigamogózhen, v' spolnovanji svójih obljúb *svést*, neskónzhno *dobrótljiv* in *usmiljen*, ki tórej spolniti samóre in hózhe, kar je obljúbil c).

Kershansko úpanje sófébno s' molítvijo skasújemo.

Nobèno okó ni vídilo, in nobèno uhó ni slíshalo, tudi v' vobèniga zhlovéka ferzé ni prífhlo kar je Bog njim perprávil, ktéri ga ljúbijo. 1. Kor. 2, 9.

c) Dershímo se nepremakljiyo sposnanja nashiga upanja; sakaj svést je ón, ki je dal obljúbo. Heb. 10, 23.

II. R' a s d é l i k.

O d m o l i t v e.

§. 1. *O d m o l i t v e s p l ô h.*

Molitev je povsdigovanje duhá k' Bógu. Mólimo sa tó de Bogá nar višhiga Gospóda zhaštímó, de se mu sa prejéte dobróte sahválimo, in de ga prófimo sa to, kar v' prihódno potrebújemo. Mólimo tudi odpushénje gréhov sadobiti, in v' splôshnih in posébnih, v' lastnih in blishnjiga potrebah od Bogá pomózhi sprošiti.

Dolshní smo móliti; sakaj molitev je smed nar imenítishih dolshnóšt nashe vére d).

Vše, sa kar nam je móliti, je sapopádeno v' ozhenashu, to je v' Gospódovi molítvi e).

§. 2. *O d G o s p ó d o v e m o l i t v e p o s é b e j.*

Kristuf nash Gospód naf je móliti uzhl. Uzhil naf je móliti s' ozhenashem, ki se mu tudi Gospodova molitev pravi.

Ozhe nash se takó móli: *Ózhe nash, ktéri si v' nebésih. Posvezhêno bódi tvóje imé. Pridi k' nam tvóje kraljéstvo. Sgódi se tvója vólja, kakor v' nebésih, takó na sémli. Dáj nam danf nash vsakdanji krùh. In ošpušti nam nashe dolgé, kakor tudi mi odpushamo svójim dolshnikam. In nasne vpélji v' skushnjavo. Temuzh réshi naf od hudiga (od sléga) Amen.*

d) Neprenéhama molite. 1, Tefal. 5, 17. — 1. Tim. 2, 1. e) Mat. 6, 9 — 13.

Gospódova molitev ima v' sêbi predgóvor in sédem proshnjá.

a. *Od predgóvora.*

Predgóvor se takó glasi:

Ózhe nash, ktéri si v' nebésih.

S' témi besédami predgóvora klížhemo v' Bogá, ktéri je nash ózhe f).

Bogú právimo ózhe; kér je ljudi po svôji podóbi stvaril g), in po ozhétovosanjeskerbí h).

— Bogú právimo nash ózhe, kér naf je vse po svôjim Dúhu per svétim kèrstu stóril svôje otrôke i), svôje erbe, in ravnoerbe Jésufa Kristufa k), in brate med sebój. — Právimo: *ktéri si v' nebésih*, kér Bog, desiravno je povsód prizhujózh, vènder posébnó v' nebésih prebiva l), kjer se svôjim isvóljenim od oblizhja do oblizhja kashe in vshivati daje.

f) Ali nimamo vsi eniga ozhéta, ali naf ni en Bog stvaril? Malah. 2, 10.

g) Ali ni on tvoj ózhe, ki te je narédil, in stvaril? 5. Mojs. 32, 6

h) Ne skerbíte tedej rekózh: Kaj bomo jédli, ali kaj bomo pili, ali s' zhém se bomo oblazhíli? Po vsem tém nevérniki oprafhújejo; sej vash nebésiki ózhe vé, de vsiga téga potrebújete. Mat. 6, 31. 32.

Vse skerbí njému isrozhíte, sej sa vaf skerbí, 1 Pet. 5, 7.

i) Projéli ste Duhá pósinovljénja, s' ktérim vsi klížhemo: aba! (ljubi ózhe!) Rim. 8, 15.

k) Ako smo pa otrôzi, smo tudi erbi, in szer erbi bôshji, ravnoerbi pa Jésufa Kristufa. Rim. 8, 17.

l) Uslifhi is svojiga prebivalsha, to je is nebés vse, ktéri bódo na tém méstu molili, ter jim bódi mi-lostiv. 2 Kron. 6, 21.

b. *Od tréh pèrvih prôshenj Gospó-
dove molitve.*

Pèrva prôshnja se takó glafi: *Posvezhêno
bódi tvôje imé.*

Prôsimo nar popréd, de naj bo bôshje imé
posvezhêno, kér smo dolshní vselej, in pred
všimi rezhmí sa to prošiti, kar bôshjo zhašt
tizhe m) in pôtlej she le sa to, kar je nam
ali blishnjimu potreba.

V' pèrvi prôshnji ozhenasha prôsimo :

1. De naj bo Bog od vših ljudi na sêmlji
fposnán; in njegóvo presvéto imé povsód snano
in zeshêno.

2. De naj se gréchniki k' Bógu spreobérnejo,
in se k' pokóri obudé.

3. De naj se njégóvemu iménu nikóli ne-
zhášt ne déla, ne s' krivovérstvam in nejevéro,
ne s' bogokléjstvam in nekerfhanskim shivljê-
njem.

*Druga prôshnja se takó glafi: Pridi k'
nam tvôje kraljéstvo.*

V' drugi prôshnji prôsimo :

1. De naj Bog svôjo zérkev in kraljéstvo
svôje gnade rashirja in uterdúje, kraljéstvo
hudízha in gréha pa rasdêne.

2. De naj véro, upanje in ljubésen v' nas
vlíje, in té zhédnosti v' nas pomnóshi.

3. Poslédnjizh, de naj nam po tém shivljênju
nebéla dodelí.

m) Ishíte nar popréd bôshjiga kraljéstva in njegóve
pravize, vse drugo vam bo pervérsheno. Mat. 6, 33.

Tretja prošnja se takó glasi: Sgodi se tvoju volja, kakor v' nebésih, takó na sêmlji.

V' tretji prošnji prošimo :

1. De naj nam Bog da gnado, njegovo svêto voljo v' vsih okóllhinah na sêmlji takó na tanko in voljno spolnovati, kakor jo angelji in svetníki v' nebésih spolnújejo.

2. De naj Bog vse od nas odvèrne, kar je spolnovánju njegove svête volje na póti.

c. Od shtirik poslédnjih prošenj Gospódove molitve.

Zhetèrta prošnja se takó glasi: Daj nam danf nash vsakdanji krùh.

V' zhetèrti prošnji prošimo :

1. De naj nam Bog vlíga da, zhélar nam je potreba, de ohránimo svôje telésno in dushno shivljénje.

2. De naj Bog lákoto in dragíno, pa tudi gréh, ktèri vezhkrat take shtrafenge nanasha, dobrótljivo od nas odvèrne.

Péta prošnja se takó glasi :

Odpusti nam nashe dolgé, kakor tudi mi odpúshamo svôjim dolshnikam.

Prošimo v' péti prošnji, de naj nam Bog nashe gréhe odpustí ravno takó, kakor mi is sérza odpustimò tistim, ki so nas rasshalíli.

Shésta prošnja se takó glasi :

In ne vpélji nas v' skushnjavo.

Prošimo v' shésti prošnji, de naj nam Bog oh zhasu skushnjave svôje pomózhi ne odtégne in ne perpušti, de bi pod skushnjavo omagali.

Škušhani smo sošebno od svetá, od svôjiga mešá, to je od svôjiga húdiga nágnjenja in pošelênja, in od hudízha n). Tudi pobóshni in pravizhni so skušhani od Bogá, kadar Bog njih zhédnoft (brumnoft) skušha:

1. s' bolésnijo, 2. s' révshino in drúgimi nadlógami.

Sédma próshnja se tako glafi: *Temùzh réshí naf od húdiga.*

Próximo v' sédmi próshnji:

1. De naj naf Bog sošebno réshí od húdiga na dušhi, kar je gréh, in naf obváruje pred vézhnimi in zhašnimi shtrafengami gréha.

2. De naj naf Bog réshí tudi od zhašnih slégov (nadalóg), zhe niso k' nashimu svelizhanju o).

n) Vše, kar je na svétu, je pošeljênje mešá, pošeljênje ozhi, in napùh shivljênja, ki ni od ozhéta, temùzh od svetá. 1 Jan. 2, 16. — Sléhern je skušhan od svôjiga lastniga pošeljênja vlézhen in vabljen. Jak. 1, 14. — Bodíte trésmi in zhujte, sakaj vašh sópernik hudízha, védno okróg hódi in íshe koga, de bi ga pošèrl. 1 Pet. 5, 8. — Oblezíte bôshje orôshje, de bote samôgli obštati pred skrivnim salesovánjem hudízhovim. Efesh. 6, 11.

o) Blagor móshu, ktéri skušhnjavo prestoji; sakaj po tém, ko bo skušhen bo prejél króno shivljênja, ki jo je Bog tíftim obljúbil, ktéri ga ljubijo. Jak. 1, 12. — Kér si bil (Tobija) Bogu prijéten, je bilo tréba, de te je skušhnjava poškušila. Tob. 12, 14.

3. De naj nam Bog gnado dodeli, vse nad-
lôge in teshave, ki nam jik poshílja, poterpe-
shljívo in stanovitno preterpéti p).

Amen hebrejska beséda poméni: sgódi se!
ali pa: sgodílo se bóde.

§. 3. *Od angeljeviga zhesfhénja.*

Katólshki kristjani perdévajo vézhi dél ozhe-
naslu *angeljevo zhesfhénje*. Angeljevo zhesfhénje
je molitev, v' ktéro svéto Devizo Marijo, mater
bôshjo, mémo vsih angelov in svelníkov poséбно
zhashtimò in na pomozh klizhemo. Takó se móli.
*Zhesfhéna si Marija, gnade pólna, Gospód
je s' tebój. Shegnana si med shenami, in shég-
nan je sad tvójiga telésa, Jésus. Svéta Ma-
rija mati bôshja! prósi sa nas gréshnike
sdej in ob nasli smértni uri. Amen.*

Pravimo: *Svéta Marija mati bôshja,*
kér je svéta Deviza Marija rodila Jesusa Krístusa,
ktéri je pravi Bóg.

Katólshka zérkev zhashtí mater bôshjo pô-
séбно, kadar *sjutrej, opóldne in svezhér* k'
molitvi svoní. Per tém svonjénji se je seséбно
vzhlovezhénia sinú bôshjiga hvaléshno in po-
bóshno tréba spómniiti.

p) Lonzharska posóda, se v' pézhi poskufi, pra-
vizhni ljudje pa v' britkósti. Šir. 27, 6.

III. P o g l a v j e.

Od ljubésni.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je kershanska ljubésen.

Kershansko ljubiti se pravi: Bogá nar viklhi dobróto ljubiti savolj njéga sámiga, in blishnjiga ljubiti savolj Bogá, vse voljno storiti savolj Bogá, kar je sapovédal q).

Ljubiti móramo Bogá tudi sa tó, *ker je próti nam neskónzšno dobrótljiv r).*

Ljubiti móramo Bogá *zhes vse*, is vfiga svôjiga serzá, is vse svôje dulhe, is vse svôje pámeti, in is vse svôje mozhi.

Bogá zhes vse ljubiti se pravi: Bogá bolj ljubiti, kakor vse stvarí, in ga bolj zhišlati (obrájtati) kakor vse, kar nam samóre prijétno in dopadljivo biti.

S' besédo *blishnji* ménimo vsákíga zhlovéka, prijátla in fovráshnika s). Blishnjiga ljubiti se

q) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vfiga svôjiga serzá, is vse svôje dulhe, is vse svôje pámeti in is vse svôje mozhi. To je nar vézhi in pèrva sapóved. Druga je pa téj enáka: Ljubi svôjiga blishnjiga, kakor sam sebe. Mat. 22, 37 — 39.

r) Ljubímo Bogá, kér naf je popréd ljubil 1 Jan. 4, 19.

s) Bèri, kar Jésuf od usmiljeniga Šamarjana erpovedúje. Luk. 10. 29 — 37.

pravi: blishnjimu dóbro hotéti, mu tó storíti, kar mu je prijétno in k' prídu; vse opuštíti, kar mu je neprijétno in shkódljivo t).

Kershanska ljubésen je tako potrebná, de zhlôvek, ktéri se svôje pameti savé, bres ljubésni ne móre vézhniga shivljénja dofézhi u).

Ljubésen do Bogá in do blishnjiga pokáshemo, zhe spolnújemo desét bôshjih sapóved v).

II. R a s d é l i k.

Od desét bôshjih sapóved splòh.

Po poglavitnim sapopadku so desetere bôshje sapóvedi téle:

1. *Vérvaj v' eniga sýmiga Bogá.*
2. *Ne imenúj po nemarnim bôshjiga ména.*
3. *Posvezháj prasnik.*
4. *Sposhtúj ozhéta in mater, de bôsh dólgo shivel, in de ti bo dobro na sémli.*
5. *Ne ubijaj.*
6. *Ne préshejtvaj.*

t) Ljubésen je poterpeshljíva, je dobrótljiva. Ljubésen ni nevosfhljíva, ne ravna napzhno, se ne napihúje, ni shafti lákouma, ne ishe svôjiga, se ne da rasdrashíti, ne misli húdiga, se ne veseli krivize, veseli se pa resníze; vse preterpí, vse véruje, vse upa, vse prenêfe. 3 Kor. 13, 4 — 7.

u) Kdor ne ljubi, ostane v' smérti. Kdor svôjiga brata sovráshi, je ubijávez. Véste pa, de noben ubijavez vézhniga shivljénja v' sebi nima. 1 Jan. 3, 14. 15.

v) Kdor móje sapóvedi ima in jih, spolnúje, tisti je, ki me ljubi. Jan. 14, 21.

7. *Ne kradi.*

8. *Ne prizhaj po krivim soper svôjiga blisfhnjiga.*

9. *Ne shéli svôjiga blisfhnjiga shéne.*

10. *Ne shéli svôjiga blisfhnjiga blagá.*

Bog je dal desét bôshjih sapóved Moisesu na gôri Sinaji sa israellko ljudstvo, ko je bilo po is-hódu ís Egipta v' pushavi w).

Desét bôshjih sapóved *spolnovati je mogózhe*, kér Bog vlákimu k' tému petrébno gnado da x).

Pèrve tri bôshje sapóvedi imajo v' sèbi dolshnósti do Bogá, drugih *sédem* ima pa v' sèbi *dolshnósti do blisfhnjiga*.

Sapopádik desét bôshjih sapóved najdemo ob kratkim skupaj v' *dvéh sapóvedih ljubésni*.

Pèrva sapóved ljubésni je: *Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga sérza, is vse svôje dushe, is vse svôje pameti in is vse svôje mozhi y).*

Druga sapóved ljubésni je: *Ljubi svôjiga blisfhnjiga, kakor sámiga sèbe z).*

Kristuf rasloshí sapóved ljubésni do blisfhnjiga s' témi besédami: *Vse, kar kóli hó-*

w) Glej 2. Mojs. buk. 19. in 20. pogl. kjér se perpo-vedúje, kakó je Bog Israelzam postavo dal.

x) Svôjiga duhá bom v' vas safádil, in stóril, de bóte shivéli po mójih sapóvedih, óhranili môje narédbe, ter jih spolnováli. Ezech. 36, 27. — Bog je, ki stori v' nas hotéti in dopolniti po svôji dôbri vólji Fil. 2, 13 — Vse premórem v' tém, ki me poterdúje. Fil. 4, 13

y) Mat. 22, 37. 38. z) Mat. 22, 39, —

zžete, de bi vam stórilí ľudjé, tudi vi njim storíte. V' tém je postava in preróki a).

Pómniť se móra, de je v' vsaki sapóvedí nekaj sapóvedaniga, in tudi nekaj prepóvedaniga.

III. R a s d é l i k.

Od desét boshjih sapóved posébej.

§. 1. *Od pèrvih tréh sapóved, ki imajo v' sèbi dolshnósti do Bogá.*

V' pèrvi sapóvedí nam je sapóvedano: v' eniga Bogá vérovati b), ga moliti c), vanj upati d), ga ljubiti e). — V' pèrvi sapóvedí je prepóvedano: nejevér^o f), malikovanje g)

a) Mat. 7, 12.

b) Bres vére je nemogózhe Bogú dopasti; sakaj, kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, de je Hebr. 11, 6.

c) Pisano je: Gospóda svôjiga Bogá môli, in njému sámimu flushi. Mat. 4, 10.

d) Ktéři se Gospóda bojé, saúpajo v' Gospóda; on je njih pomozhník in varh. Pšal. 113, 11. Saúpajte vanj vsi sbôri naródo; islite pred njim svôje serza; Gospód je nash pomozhník vékomaj. Pšal, 6, 9.

e) Poslúfbaj Israel! Gospód nash Bog je edini Gospód. Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga serza, is vse svôje dushe, in is vse svôje mozhi. 5 Mojs. 6, 4. 5.

f) Kdor ne véruje, bo pogublén. Mar. 16, 16.

g) Resnizo bôshjo so (nevérniki) v' lash spreobérnilí, in so rajshi stvar molili in zhařtili, kakor stvárnika, ktéri je zheřbèn vékomaj Amen. Rim. 1, 25. — Ne obérnite se k' malikam, in ne dé-

krivovérstvo h) védeshevanje, práсна véra, vrashe (zopernija i); je prepovedano sovrashtiti Boga k), obúpati (izagati), ne saúpati l) ali pa predèrsno saúpati v' bôshjo milost m).

Ni sóper pèrvo sapóved, ampak dôbro in koríltno (nuzno) je, *zhe angelje in svetnike zhashtimo in jih na pómozh klízhemo n).*

lajte si vlítih bogóv. 3 Mojs. 19. 4. — Ne bodíte malikovávzi, kakor nektéri smed njih 1. Kor. 10, 7.

h) Krivovérza, po tém ko si ga enkrat ali dvakrat opominjal, se ogibaj. Tit. 3, 10.

i) Ne obrázhajte se k' vràsharjem (zópernikam) in ne posvetújte se v' nobèni rézhi per védeshih, de se nad njimi ne oskrúnite. Jest sim Gospód vash Bog. 3 Mojs. 19, 31 — Ako se zhlôvek obèrne k' vràsharjem (zópernikam) in védesham, in se nad njimi oskrúni, bóm svôje serdito oblizhje vanj obèrnil in ga pokonzhál smed njegoviga ljudstva. 3 Mojs. 20, 6.

k) Vsdigni se Bog! Njegóvi sovrašniki naj bódo raskropljèni; in oní, ki ga zhèrtijo, naj pobégnejo spred njegoviga oblizhja. Pfal. 72, 2.

l) Ne sgubíte svôjiga saúpanja, ktériga zhaka veliko plazhílo. Hebr. 10, 35.

m) Ali sanizhújesh bogastvo njegové dobrótljivosti, njegové poterpeshljivosti in persanefljivosti? Ali ne vésh, de te bôshja dobrótljivost k' pokóri vabi? Rim. 2, 4.

n) Ako smed tavshent in tavshent angeljev le eden sanj govori, in osnáni pred Bógam pravizhnost téga zhlovéka, se ga bo usmílil in rékel: Otmi ga, de ne pade v' pogubljenje; sakaj nashel sim na njem, savolj zhéfar mu hózhem milostiv biti. Job. 33, 23. 24.

Tudi tvôje prijatle o Bog! nešmérno zhashtim, njih gospostvo je filno mogózhno postalo. Pfal.

Kershanski Nauk, D

Katólfhki krístjani klizhejo angelje na pó-
mozh, kér so ljudem sa varhe odlózheni kér
ljudi ljubijo, sa njih svelizhanje (kerbé in sa-
nje prófijo, in mu tudi molitev ljudi darújejo o).

Katólfhki krístjani *tudi svetnike na pómozh
klizhejo*, ne kakor de bi is lastne mozhí mogli
pomagati, temúzh satórej, kér so prijatli bôshji,
in tudi sa ljudjí per Bógu prólijo p).

138, 19. — Hvalíte Gospóda v' njegóvih svetníkih;
hvalite ga v' môzhi njegóve mogózhnosti. Pfal.
450, 1.

V' Trident, sbôru v' 25. séji se bère: Svéte
trupla svétih márternikov, in drugih svetnikov,
ki per Krístufu shivé ktére so bile shívi udje
Krístufovi, in t'empelj svétiga Duhá, in bodo tudi
od njéga k' vézhnimu shivljènju obudèni in po-
velizhani, naj véрни zhašté, tudi satórej, kér po
njih ljudjí veliko dobrót prejmejo od Bogá.

o) Svôjim angeljem je savolj t'èbe ukasal, de naj
tè varvajo na v'fih tvôjih pótih. Na rokah te bodo
nosili, de ne sadénefh ob kamen s' svôjo nogó.
Pfal. 90, 11. 12. — Glejte, de ne sanizhújete
kogá tih malih, kér pcvém vam, de njih angelji
v' nebéfh védno glédajo oblizhje môjiga ozhéta,
ktéri je v' nebéfh. Mat. 18, 10. — Ko si s' fol-
sami môlil, merlizhe pckopováł, in satórej od
vezhérje vštajal, in merlizhe po dnévu v' svôji
hifhi fkrival, in jih po nôzhi pokopováł, sim jest
tvôjo molitev pred Gospóda nôfil. Tob. 12, 12. —
In drugi angelj je prifhel, in stal pred altarjem,
in sláto kadilnizo je imel, in veliko kadila se mu
je dalo, de je darováł molitev v'fih svetníkov na
slatim altarji, ki je bil pred trónam bôshjim, in
dim kadila, molitev svetníkov, je fhel is rók
angelja na kvifhko pred Bogá. Skriv. rasod. 8, 2—4.

p) To je Jeremija prêrok bôshji, ktéri ljubi brate
in israelsko ljudstvo. To je mósh, ktéri veliko

De katolíhka zérkev *podóbe ima* in jih *zhašti*, ni sóper pèrvo bôshjo sapóved; ta nam-rezh le prepovedúje podóbe délati, de bi jih molíli *q)*.

Katolíhki kristjani zhašté podóbe, kër nam kaj zhaštitljiviga, postavim: bôshjo peršhóno, ali mater bôshjo, ali angelja, ali svetnika pred ozhí štávio. Zhešhênje ni naménjeno podóbi, ampak tému, kogar podóba poméni.

V drugi sapóvedi je prepovédano bôshji-mu iménu nezhašt delati. Bôshjimu iménu se nezhašt déla:

1. S' vřakim gréham *r)*.
2. Poséбно s' bogokléštvam *s)*; kadar se od Bogá, od prave vére in od svetníkov sanizh-ljivo govori.
3. Kadar kdo bres potrebe, ali pa zeló po krivim peršéshe *t)*.

móli sa ljudstvo in sa vse svéto mésto. 2 Mak.

15. 14. Glej Trid. sb. fej. 25. kakor sgórej.

q) Ne délajte si malikov, in tudi ne srésanih podob, de bi jih molíli. Mojs. 26, 1.

r) Hválíš se s' postavo, in Bogú nezhašt délaš s' prelomljenjem postave. Rim 2, 23.

s) Kdor preklinja imé Gospódovo, naj umérje. Vsa óbzhina naj ga kamnjá, bódi si roják ali ptúji Kdor kóli imé Gospódovo preklinja, bódi umor-jen. 3 Mojs. 24, 16.

t) Jest pak vam rézhem zeló ne peršégati; ne per nébu, kër je bôshji tron; ne per sêmlji, kër je podnóshje njegóvih nóg; ne per Jerusalemu, kër je mésto vélikiga kralja. Mat. 5, 34.

Ne peršégaj po krivim per môjim iménu, in ne délaj nezhašti iménu svôjiga Bogá. 3 Mojs. 19, 12.

4. Kadar se Bogú storjéna obljúba prelómí *u*).

5. Kadar se bôshje imé bres potrebe in bres zhaftí isrekuje *v*).

6. Kadar kdo bôshjo besédo ali kasí ali pa nápak obrázha *w*).

V' drugi sapóvedi je *sapovédano* bôshje imé posvezheváti, in zhaftíljivo isrékovati.

Posvezhújemo bôshje imé:

1. Zhe Bogá naravnost pred všim svétam sposnamo *x*).

Pred všim drugim pa, môji bratje, ne per ségajte ne per nébu, ne per sêmlji, ne per kaki drugi rézhi; temúzh vashe govorjénje bódi: Je je, ni ni; de pod sôdbo ne padete. Jak. 5. 12.

u) Ako si obljúbo stóril Gospódu svôjimu Bógu, je ne odláshaj dopolniti; sakaj Gospód tvoj Bog jo bo térjal od têbe; in zhe odláshah s' njó, ti bo v' gréh perfhétéo. Ako nózhefh obljúbíti, si bres gréha. Kar je pa obljúbljeno, spolnúj in stóri, kakor si obljúbil Gospódu svôjimu Búgu, in kahor si prostovóljno s' svôjimi ustmi govóril. 5 Mojs. 23, 21—23.

v) Ne isrekúj po nemarnim iména Gospóda svôjiga Bogá; sakaj per Gospódu ne bo nedólshen, kdor imé Gospóda svôjiga Bogá po nemárnim isrekúje. 2 Mojs. 20, 7.

w) Mi nismo, kakor je njih velíko, de bi bôshjo besédo kasíli. 1 Kor. 2, 17.

x) Hvalil te bom, moj Bog in kralj, in tvôje imé védno in vékomaj zhaftil. Hvalil te bóm vse dni, in tvôje imé védno in vékomaj povsdigováł. Pfal. 144, 1. 2.

Kdor me bo pred ljudmí sposnàł, ga bóm tudi jest sposnàł pred svôjim ozhétam. Mat. 10, 32,

2. Zhe Bogá v' dušnih in telésnih potrebah na pómozh klizhemo *y*).

3. Zhe per pravizhni perlégi Bogá na prizho poklizhemo, de se nam v' kaki rézhi verjáme *z*).

4. Zhe Bogu storjéne obljúbe svestò spólnemo *a*).

5. Zhe bésédo bôshjo pridno in s' pobôshnostjo poslúfhamo *b*).

6. Zhe vse, kar pozhnêmo, k' zhefhênju in zhaſti bôshjiga iména storimò, ali Bogú darujemo *c*).

y) Poklizhi me na pómozh od zhaſu nadlóge, in te bóm otél in me boſh hvalil. Pf. 44, 15.

To je upanje, ki ga imamo v' njega, de naſ uſliſhi v' vſim, kar ga po njegoví vólji prófimo. 1 Jan. 5, 14.

z) Bój se Gospóda svôjiga Bogá, in njemu sámimu ſluſhi, in per njegovim iménu perſégaj. 5 Mojs. 6, 13.

a) Obljubíte in ſpolnújte obljúbe Gospódu svôjimu Bógu vi vſi, ki ſte okróg njega in mu nôſite darila, njemu ſtraſhnimu; ktéri odjemlje napuh-njeniga duhá knésam, in je ſtraſhan kraljem na sêmlji. Pſal. 75, 12. 13.

b) Bôshja beſéda naj obilno med vami prebiva; uzhiťe in opominjevajte ſe med ſebój s' vſo modróſtjo, s' pſalmi, s' hvalnimi in duhovnimi péſmi, in pójte Bogú s' veſeljem v' svôjih ſerzih. Kolof. 3, 16. — Blagor jim, ktéri bôshjo beſédo poslúfhajo in jo ohránijo. Luk. 11, 28.

c) Sahvalite ſe Bógu in Ozhétu vſelej ſa vſe v' iménu naſhiga Gospóda Jéſufa Kriſtufa. Efesh. 5, 20. — Ali jéjte ali pite, ali kaj drugiga délajte, vſe ſtoríte k' bôshji zhaſti. 1 Kor. 10, 31.

V *trétji sapóvedí je sapóvédano* v' ne-
déljo, ktéra je shé od apolstéllkih zhasov k' spo-
mínu Kristufoviga vstajénja v' nash prasník od-
lózhená, od déla prenéhati in pozhivati, in
pobóshne déla opravljati d).

V *trétji sapóvedí je prepováđano*:

1. Vse hlapzhovsko délo bres potrebe in
bres praviga pervoljénja e).

2. Vse druge opravíla, ktére tému dnévu
ali nezhasť déljajo ali pa njegóvo posvezhevánje
odvrázhajo.

§. 2. *Od sédem poslednjih sapóved, ktére
imajo v' sébi dólskhnósti do blishnjiga.*

V *zhetèrti sapóvedí je poséбно sapóvé-
đano*, de naj otrózi svóje staršhe *ljúbijo*, *sposh-
tújejo* f) in jim *stréshejo* g); de naj jim bódo

d) Spómni se, de bošh sabóto posvezhál. 2. Mojs.
20, 8.

e) Shéšt dní déljaj in vse svóje déla opravi. Sédmi
đan je pa sabóta (pozhitek) Gospóda tvójjiga Bogá;
ne déljaj nobéniga déla, ne tí, ne tvoj fin, ne
tvója hzhí, ne tvoj hlapez ne tvója dékla, ne
shivina ne ptújiz, kí je med vratmi tvójjiga méšta.
2 Mojs. 20, 9. 10.

f) Spofhtúj svójjiga ozhéta in svójo mater; to je
pérva sapóved, ktéri je bila obljúba perstávljena.
Efesh. 6, 2. Spofhtúj svójjiga ózhéta in ne po-
sábi bolezhin svóje matere. Sir. 7, 29.

g) Kdor se Gospóda bojí, spofhtúje svóje staršhe,
in stréshe njim, od ktérik je bil rôjen, kakor
svójjimu Gospódu. Spofhtúj svójjiga ozhéta s' dja-
njem, s' besédo, in s' vso poterpeshljívostjo. Preg.
3, 8. 9.

v' vřim, kar nì sóper bôshjo sapóved, *pokórni h)*, jim v' duřhnih in teléřnih potrebah, *pomá-gajo i)* in sanja *móljio k)*.

V' zhetèrti sapóvedí je prepovédano otrôkam *nepókórnim* biti řvôjim řtarřhem *l)*, jih *řovrashiti m)*, *řanizhevati n)*, *řařramovati o)*, *řmerjati* ali *řreklinati p)*, jih v'

h) Otrôzi! bódite řtarřhem v' vřim pokórni; sakaj to je Bogú dopadljivo. Kol. 3, 20. Otrôzi! bódite pokórni řvôjim řtarřhem v' Gospódu; sakaj to se řpodóbi. Efesh. 6, 1. — Bogú řmo dolřni bolj pokórni biti, kakor ljudém. Ap. djan. 5, 29.

i) Zhe ima pa vdóva otrôke ali řvôjih otrók otrôke, nai se uzhi popréd v' řvôji lařni hiři gosporí-njiti, in řvôjim řtarřhem dóbro s' dóbrim povra-zhevati; sakaj to je Bogú prijéto. 1 Tim. 5, 4. — Moj řin! podpéraj řvôjiga ozhéta v' njegóvi řtárořti in ga ne řháli v' njegóvim řhivljénji. Zhe tudi njegóv um ořlabi, iméj poterplénje s' njim, in ga ne řanizhúj v' řvôji mozhi; sakaj dobróta, ki jo řkashéř řvojimu ozhétu; ne bo posábljena. Sirah. 3, 14. 15.

k) Sdaj te pa lepó próřim, de naj se pred vřimi rezhmí oprávljajo próřnje, molitve, próřne in řahvalne molitve sa vse ljudi. 1 Tim 2, 1. 2.

l) Ljudje bódo, ktéri bódo pólni lařne ljubéřni, là-komni, hvaléřhèlni, řtarřhem nepokórni, nehvaléřni in hudôbni. Takih se ogíbjaj. 2 Tim. 3, 25.

m) Glej, kar se je řgodílo s' Abřolonam, v' 2 buk. kralj. v. 15. do 18. pogl.

n) Pořlúřhaj řvôjiga ozhéta, ki te je rodíl, in ne řanizhúj řvôje mátere, ko se je pořtarala. Sirah. 23, 22.

o) Kdor řvôjiga ozhéta řařramuje, in mater řvôjo porodnízo řanizhúje, naj mu křokarji per potó-kih okó iskjújejo in mladi ôrli naj ga řnedó. Prip. 30, 17.

p) Kdor řvôjiga ozhéta ali řvôjo mater řreklinja

potrébah *sapustiti*, ali pa jim *shkodovati* q).

Otrókam, ktérim to sapóved spolnújejo, je *dolgo shivljénje*, in *frézha obljúbljena* r).

Otrókam, kjéri té sapóvedi ne spolnújejo, se je báti práv hudih zhasnih in vezhnih shtrafeng s).

Zheterta sapoved ne sadéne le otrók in pa starshév, ampak tudi *podloshne* in vse *njih duhovske* in *deshelske gosposke*, ravno takó vse *uzhenike*, in tudi tiste, ki so savolj svôje *stárosti* in *veljave zhasi vredni*.

Podlóshni so dolshni próti svôjim vikshim in gospólkam, bódo naj dôbri ali hudi, se takó sadershatí, kakor otrózi próti svôjim starshem.

Vézhi dél vse, kar je otrókam do njih starshév sapovódano in prepovédano, je tudi

bódi umorjèn, njegóva kri naj pride zhesnj; svôjiga ozhéta ali svôjo mater je klél. 3 Mojs. 20 9.

q) Kdor svôjiga ozhéta ali svôjo mater bije, bód umorjèn. 2 Mojs. 21, 15.

Kdor svôjimu ozhétu ali svôji materi kaj vsame, in pravi, de tó ni gréh, je ubijavzov tovarsh. Sir. 28, 24.

r) Spofhtúj svôjiga ozhéta in svôjo mater, kakor ti je zapovédal Gospód tvoj Bog, de bofh dólgo shivel, in de ti bóde dôbro v' deshêli, ki ti jo bo dal Gospód tvoj Bog. 5 Mojs. 5, 16.

s) Preklét bódi, kdor svôjiga ozhéta in svôje matere ne spofhtúje; in vse ljudstvo naj rêzhe: Amen. 5 Mojs. 27, 16.

podlòshnim do njih vikfhih sapovèdano in prepovèdano t).

V' peti sapovedi je prepovedano umoriti ali pa poshkodovati koga drùgiga ali pa sámiga sèbe u).

t) Ubógajte svòje vikfhi in jim bodite pokòrni; zhùjejo namrezn, in oni so, ki bódo odgóvor dajali sa valhe dushe, de s' vesèljem to storé in ne sdi-hovàje: sakaj to bi ne bilo k' valhimu pridu. Hebr. 13, 17. — Masfnikam, ktéri svòjo flushbo sveftó opravljajo, grè dvójna zhaft; fosébnò pa tiftim, ktéri se trúdíjo s' besédo in naúkam. 2 Tim. 6, 17.

Vsak zhlòvek bódi vikfhi oblásti podlòshen; sakaj le od Bogá je vsaka oblást, in vsi ktéri imajo oblást, so od Bogá postávljeni. Rim. 13, 1. — Tórej bodite všim zhlovéfhkim stvarém savolj Bogá pokòrni; bódi si kralju, njèmu nar vikfhimu, bódi si oblaftnikam od njega poslánim v' mashevanje hudodélnikov, in v' hvalo pravizhnih. 1 Petr. 2, 13. 14. — Hlapze opominaj, de naj bódo svòjim gospodarjem pokòrni, in v' vsih rezhéh dopadljivi; de naj jim ne govore sóper, in de naj v' nobèni rézhi nesvésti ne bódo; temùzh de naj se v' vsih rezhéh svésti skasújejo, de bódo náuku Bogá nashiga svelizharja v' vsih rezhéh zhaft délali. Tit. 2, 9. 10.

Hlapzi! bodite pokòrni svòjim gospodarjem, v' všim strahu, ne le dôbrim in kròtkim, ampak tudi zhmèrnim. 1 Petr. 2, 18.

u) Mashevàl bóm valho kri nad všimi shivalmi, ktère so jo prelíle. Shivljènje zhlovékovo bom térjal is rôke moshá in njegovigo brata, ktèra ga bo umóril. 1 Mojs. 9, 5. — Kdor zhlovéfhko kri prelíje, bo tudi njegová kri prelíta; sakaj zhlòvek je po bòshji podóbi stvarjen. 2 Mojs. 9, 6.

V' péti sapòvedi je tudi prepovédano: *jesa v), sovrashtvo w), pohújshanje x)* in vse *rassháljenje blishnjiga y).*

V' peti sapovedi je sapovedano:

1. Mir in edinost iméti s' sléhernim, tudi s' tistimi, ki so naš rasshálili z).

2. Sléhernimu dôbre sgléde dajati a).

3. Blishnjimu dušne in teléne dobróte skasovati b).

V' shesti sapovedi so prepovedane vse *nezhiste dela, nezhisto obnáshanje, in ne-*

v) Jest pak vam povém, de vsak, ktéri se jesí nad svôjim bratom, je sôdbe kriv, kdor pa svojimu bratu rêzhe raka, je sbôra kriv, kdor mu pa rêzhe nôrez, je peklénfkiga ognja kriv. Mat. 5, 22.

w) Kdor svojiga brata sovrashi, je ubijavez, in snano vam je, de noben ubijavez nima vézhniga shivljénja v' febi. 1. Jan. 3, 15.

x) Kdór pohújsha ktériga tih malih, ki v' mé vérujejo, bí mu bila bôljshi, de bi se mu bil mlínski kamen obéfil na vrat, in de bi se potópil v' globozhíno morjá. Gorjé svétu savolj pohujshanja! Pohujshanje szer móra priti, alí vender gorjé zhlovéku, po ktérim pohujshanje pride. Mat. 18, 6. 7.

y) Kakor hózhete, de vam ljudjé storé, ravno takó tudi vi njim storite. Luk. 6, 31.

z) Ako je mogózhe, kólikor vas sadéne, iméjte mir s' vsimi ljudmi. Rim. 12, 18, in tudi tri potléjshine verste.

a) Naj svéti vasha luzh pred ljudmi, de vídijo vashé dobre déla, in zhašté vashiga ozhéta, ktéri je v' nebéfi. Mat. 5, 16.

b) Vi pa, ljubi bratje, ne néhajte dobriga délati. 2. Tefal. 3, 13.

zhiste beséde c), radovoljno dopadajénje in pervoljéne per nezhistih mislih in shéljáh d), tudi vse, kar v' nezhistost sapeljúje.

V' nezhistost napeljúje: Nézhimerna in nesramoshljiva nosha, lenôba e), nesmérnost v' jédi in pijazhi f), preprijasno pezhánjè s' pershónami drugiga spóla, radoglédnost ozhí g), in branje nezhistih bukev.

c) Déla mesá pa so snanc, in so té: kurbanje, nezhistost, nesramnost, pohótnost — — —, od ktérih vam napovém, kakor sim vam shé napovedoval, de, ktéri take rezhí délajo, ne bódo bôshjiga kraljéstva dofégli. Gal. 5, 19—21.

Várovajte se kurbanja. Vsi gréhi, ki jih zhlôvek storí, so sunej shivôta, kdor se pa kurbá se pregréhi nad lastnim shivôtam. 1 Ker. 6, 18. Kurbanje pa in vsa nezhistost naj se s'he zeló ne imenuje med vami, tudi ne nesramue beséde ali pa gérdo govorjénje. Efesh. 5. 3. 4.

p) Slis'hali ste, de je bilo starim rezhêno: ne prêsheshtvaj; jest vam pa povém: Kdor shêno s' poshelivostjo pogléda, je shé s' njó v' svójim sérzu prêsheshtoval. Mat. 5, 27. 28. Ne ogleduj devize, de te njéna lepôta ne pohújsha; sakaj savolj lepôte shénfkih je shé veliko ljudi v' pogubljenje prishlo, s' tém sel namrezh huda posheljivost ôgnju enako sashíga. Sirah. 9, 5. 9.

e) Glej to je bila pregréha Sodome tvôje sêstre: napuh, poshréfhnost, in njéra in njénih lzherí lenôba. Ezech. 16, 49.

f) Kó sim jih bil nasítil, so sazhéli prêsheshtovati, in nezhistost ugánjati v' hifhi kurbanja. Jerem. 6. 7. — Ne upijánite se s' vinam, v' kterim je nezhistost, temuzh napolnite se s' svétim Duham. Ef. 6. 8.

g) Savéso sim storil s' svôjimi ozhmí, de ne bom na nobéno divizo mislil. Job. 31, 1. Obérni svôje

V' shésti sapóvedi je sapovédano, *se na dushi in na teléfu zhisto sadershati*, in szer tudi *v' mislih, besedah in v' obnashanji h)*; tudi je sapovédano *se vsih pregréšnih per-tóshnost várovati i)*.

V' sedmi sapóvedi je prepovédano: *Tatvina k)*, *goljsija per méri in vagi l)*, *perdershanje ptujiga blagá m)* in *saslúsheniga plazhila n)*, *odertija per posojevanji*, in vse

ozhi od polifhpane shénfke, in ne pogledúj radovédno v' lépo postavo ptujke. Sirah. 9. 8.

h) To je vólja bóshja: vashe posvezhênje de se sdershitè kurbanja in de vé sléhern med vami svôje teló v' svétósti in zhasi ohraniti, ne pa v' nespodóbni posheljivosti, kakor nevérniki, ktéri Bogá ne posnajo. 1 Tes. 5, 3—6.

Ker imamo tedej té obljuje, preljubi, se ozhistimo od vsiga omádeshanja na dushi in na teléfu, in dokonzhájmo posvezzhevanje v' strahu bóshjim. 2 Kor. 7, 1.

i) Ne isdáj se nesramnim shénfskim, de ne sapravish sam sêbe s' premoshênjem vred. Sirah. 11, 6.

k) Ne kradi. Mat. 19, 18.

l) Iméjte pravizhne vage, pravizhne mérnike in pravizhne bokale. 3 Mojs. 19, 36.

m) Zhlôvek, ktéri se v' tém pregréshi, de utaji, kar je bilo njegóvi svestôbi isrozhêno, ali komu kaj po sili vsame, ali mu szer silo in krivizo déla, ali de kaj sgublêniga najde, in utaji, in vérh téga she po krivim perféshe; ali zhe se szer kaj pregréshi v' takih rezhéh, v' kterih se ljudjé pregréshujejo: naj krivize preprizhan vse popólhama poverne. 3 Mojs. 6, 2—5.

n) Gorjè mu, ktéri svôjo hifho s' krivizo, in svoj hram s' goljsijo sida; ktéri svôjiga blishnjiga po nedólshnim satéra, in mu ne da saflúsheniga plazhila. Jerem. 22, 13.

poshkódovanie blishnjiga na njegovim pre-moshénji in v' njegovih pravizah p).

V' sédmi sapóvedi je sapovédano, v'fakimu svôje pustili, dati in oprávití q), ukradeno poverniti r) in storjéno shkódo poprávití s).

o) Ako posódiš dnarjev kakimu ubógimu smed môjiga ljudstva, ktéri per tèbi prebiva, ne déljaj s' njim, kakor terjavez, in ne satéraj ga s' obrestmi. 2 Mojs. 22, 25.

p) Ne déljaj krivíze svôjimu blishnjimu in ga ne satéraj s' filo. Ne podershúj do jutra plazhila najémniku. 3 Mojs. 19, 12. 35.

Ne déljajte krivíze ne per sôdbi, ne per vatlu ne per vagi, ne per méri. 3 Mojs. 19, 12. 35.

q) Dájte v'fakimu, kar ste mu dolshní: dávek, kó-mur gré davek, zòl komur gré zol. Rim. 13, 7.

Dájte zesarju, kar je zesarjoviga in Bogú, kar je bôshjiga. Maž. 22, 21.

r) Zhe pa rézhem hudôbnimu: Gotóvo bošh umèrl, on pa pokóro storí sa svôje gréhe, in storí, kar je práv in dôbro, in ravno ta hudôbnesh povérne saltavo, ki jo je bil rópal, in shivi po sapóvedih shivljénja, in krivíze vézh ne déla, on bo gotóvo shivel in ne bo umèrl. Ezech. 33, 14. 15.

s) Ako kdo poshkódova njivo ali vinógrad, in pufti svôji shivíni, de se pase na ptujim, ta naj po zenitvi fhkóde povérne od nar bóljšhiga, kar ima na svôji njivi ali v' svojim vinó gradu. 2 Mojs. 22, 5,

V' ósmi sapóvedí je prepovédano: krivo prizhovanje t), kriva tóshba u), vse lashí, tudi lashí shale (norzhíje) in v' síli v), obrékovanje w), opravljanje x), krivo natólzovanje y), predérsna sódba z), podpihovanjé n)

t) Kriva prizhá ne bo bres fhtrafenge, in kdor lashí govori, ne bo odshél. — Kdor lashe, bo pogínil. Pripov. 19, 5, 6.

u) Krivizhna prizha se posméhúje sódbi, in ufta hudóbni h poshirajo krivízo. Pripov. 19, 28.

v) Ne legájte. 3 Mojs. 21, 11. — Poloshíte od sèbe lash, in fléhern naj govori refnízo s' svôjim blishnjim; sej smo udje med sebój. Efesh. 4, 25.

w) Ne obrekvovájte eden drúgiga bratje! Kdor nam-rezh od svôjiga brata hudo govori, ali ga sódi, govori hudo od postave in sódi postavo. Zhe pa postavo sódish, nifi njéni spolnovávez, ampak njéni sodnik. Jak. 4, 11.

x) Déni prèzh hudóbne ufta, in opravljívi shnabli naj bódo dèlezh od tèbe. Šir. 6, 24.

y) Nihzhè naj v' svôjim sèrzu ne misli kàj húdiga sóper svôjiga blishnjiga. Zahar. 8, 17.

z) Kdo si ti, ki sódish ptújiga hlapza? Svôjimu Gospódu stóji ali pade. Štál pa bo; sakaj Bog je sadósti mogózhen ga po kónzu dershati. Rim. 14, 4.

a) Preklét je podpihovavez in jesízhenik na dvé plati: sakaj med mnógimi, ki imajo mir med sebój, bo sdrashbo napravil. Širah. 33, 15.

V' ósmi sapóvedì je sapovédano: Refniza, b) odkrito sérzhnost v' nashim govorjènjì in djanjì c), pogánjanje sa dóbro imé blishnjiga d), prekřiz obrekovanja in opravljanja.

Dvé poslédnji sapóvedì prepovedújete vle posheljènjé tega, kar je drugih ljudi.

V' dvéh poslédnjih sapovedih je sapovédano: Zhístost serzá e), kroténje hudiga posheljènja f), poséбно nobènih sheljá ne iméti do téga, kar ni nashe g).

b) Sléhern naj govórí refnizo s' svôjim blishnjim. Efesh. 4, 25.

c) To mólim, de naj valha ljubésen védno bolj in bolj rasté v' nauku in v' všim sposnanji, sató de prévdárite, kaj de je nar bóljshi, de bi shivéli priprósto in bres spotike do dnéva Kristufoviga. Filip. 1, 9. 10. Nobèniga gréha ni storil, in v' njegovih ustih ni bilo nizh krívizhniga nájdeniga. 1. Pet. 2, 22.

d) Govôri besédo sa mutza in sa potrebe popótniga ptujza. Govôri in sódi, kar je prav, in déljaj pravizo rèveshu in ubógimu. Pripov. 31, 8. 9.

e) Blagor jim, ktéri so zhístiga serzá; kër Bogá bódo glédali. Mat. 5, 8.

f) Tórej ne puštíte gréhu v' svôjim umerjózhlím telésu takó gospodovati, de bi mu bili v' njegovih shèljah pokórnì. Rim. 6, 12. — Ktéri so pa Kristufovi, so svéje mesó s' pregréhami in hudim posheljènjem vred krishali. Gal. 5, 24.

g) Ne poshèli svôjiga blishnjiga hishe; ne poshèli svôjiga blishnjiga shène; ne njegoviga vòla, ne njegoviga ósfla, ne kaj drugiga, kar je njegoviga, 2 Mojs. 20, 17.

Bog je tudi nashe sheljé in nashe posheljênje postavi podvèrgel, de nam pokashe :

1. De je Gospód naslih sèrz *h*).

2. De mu ni nizh skritiga od téga, kar se v' naslim sèrzu godí *i*).

3. De je njegóva postava veliko bóljshi, kakor vse zhlovéshke postave, ktére nam le sunanje déla sapovédati samórejo, pa ne obshejo tudi naslih nótranjih mísel *k*).

4. De, gréh sattréti, je tréba ga prèzej per isvíru, kar je hudo posheljênje, sadushíti *l*).

Is dvéh póslednjih sapóved se uzhimò, de ni sadósti, de kristjan sapóvedane dolshnósti le sunanje spolnúje, temúzh de mora tudi snótrej vóljo iméti, to je, is všíga sèrza perpravljen biti vse storiti, kar je sapóvedano, in vse opuštiti, kar je prepóvedano *m*).

h) Králjevo sèrzé je v' môzhi Gospoda, kakor potóki s' vodó: obèrne ga, kamor hózhe. Pripov. 21. 1. — Gospód sèrza téhta. 2. v.

i) On, ki sèrzu na dnó vídi, in ki je svelizhar tvóje dushe, se ne da goljfatí. Sirah. 24, 12.

k) Kjè je tako imenitno ljudstvo, ktéro ima takó pravizhne narédbe, in sòdne postave kakor je vsa ta postava; ki vam jo daní pred ozhí poloshim? 5 Mojs. 4, 8. — Vémo, de je postava duhóvna. Rim. 7, 14.

l) Sléhern je skulhan, ko je od svòjiga posheljênja napeljeván in vabljen. Ko je po tém posheljênje spozhélo, rodi gréh, greh pa, ko je storjen, rodi smért. Jak. 1, 14. 15.

m) Ne vsak, ktéri mi pravi; Gospod, Gospod! pójde v' nebéshko kraljéstvo, ampak le tisti ki storí vóljo môjiga nebéshkiga Ozhéta. Mat. 7, 27.

Bog je tistim ktéri njégóve sapóvedi spolnújejo, vézhno shivljénje *n*), in tudi na tém svétu mnógo frézhó in shégen obljudil *o*).

IV. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved splóh.

Dolshni smo zerkvéne sapóvedi spolnovati *p*):

1. Kér nam zhetèrta bôshja sapóved dolshnôst naloshi, duhovsko in deshélško góspósko ubógati.

2. Kér je Kristuf, nash bôshji postavodaj, v' evangeliu naravnoft sapóvedal zerkev poslušhati *q*).

Zerkvéne sapóvedi, ktérenam je poséбно tréba védití, in jih spolnovati, so téle;

1. *Posvezhúj sapóvedane prasnike.*

n) Ako hózhesh v' shivljénje iti, spolnúj sapóvedi Mat. 29, 17.

o) Njih veliko tavshent skasujem usmiljenje, tistim namrezh, ktéri me ljubijo in spólajújejo môje sapóvedi.

p) Ubógajte svôje vikshi in jim bodite pokórni; zhujejo namrezh, kakor taki, ktéri bódo odgóvor dajali sa vashe dushe, de bódo to s' veséljem stó-rili in ne sdihováje, to bi namrezh ne bilo dôbro sa val. Heb. 13, 17.

q) Ako tudi teh ne poslušha, povéj zérkvi; ako pa zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor malikovavez in ozhiten gréshnik. Mat. 18, 17.

2. *Bódi ob nedéljah in sapovédanih prasnikih s' spodóбно pobóshnostjo (ándohtjo) per svéti masli.*

3. *Pôsti se sapovédane pôstne dni, namrezh shtirdesetdanski post, kvaterne in druge sapovédane pôstne dni; sdèrshi se tudi ob pètkih in sabótah mèsnih jedi.*

4. *Spovéj se svójih gréhov postavljenimu spovedniku k' manjšimu vsaj enkrat v létu, in o velikonózhnim zhasu prejmi svéto réshnje teló.*

5. *Ne obhájay shenitve o prepovédanih zhasih.*

V. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved posébej.

§. 1. *Od pèrvih dvéh zerkvénih sapóved.*

A. Pèrva zerkvéna sapóved: Posvezhúj sapovedane prasnike.

Zèrkev sapové v' pèrvi sapóvedi prasnike ravno takó prasnovati, kaker nedélje, tórej tudi o prasnikih pozhivati, ne délati, temúzh Bogú príjétne déla opravljati. — Zèrkev prepovedúje o prasniku vse tisto, kar je prepovédano v' nedéljo; namrezh:

1. Vse hlapzhevské déla bres potrebe in praviga pervoljénja, ktére déla so, kaker v' nedéljo, zéli dan prepovédane.

2. Take opravila in rasveseljevanja, ktere temu dnëvu ali nezháft déljajo, ali njegóvo posvezhevanje opovérajo.

B. Druga zerkvéna sapóved: *Bódi ob nedéljah in sapovédanih prasnikih s spodóбно pobóshnostjo per svéti masli.*

V' drugizerkvéni sapóvedije sapóvedano, ob nedéljah in sapovédanih prasnikih biti per zéli svéti masli s' pobóshnostjo ali andohtjo. De nedélje in sapóvedane prasnike po naménu zérkve posvezhújemo, móramo ne le per svéti masli biti, ampak tudi pridigo pasno (samerkljivo) poslušhati, svéta sakraména pokóre in altarja prejémati, duhóvne bukve brati, per popoldanski bôshji slushbí biti, in druge dôbre déla opravljati.

V' drugi zerkvéni sapóvedi je soséбно *pre-povédana lenóba v' bôshji slushbi* ob nedéljah in prasnikih; kakorshna je postavim:

1. Zhe kdó ni per zéli svéti masli, ali pa zhe ni per nji s' pobóshnostjo, ali pa zhe je malokrat per pridigi.

2. Zhe se zhaš sapóvedane bôshje slushbe potrátí s' jedjó, pijázho, igro in drugim rasveseljevanjem, ktero od bôshje slushbe odvrazha.

1. *Od svete mashe.*

a. *Kaj de je sveta masha, in kaj de se per nji godi.*

Svéta masha je nekervava daritev nóviga testaménta, védni spómín kervave daritve, ktero

je Jésum Kristuf na krishi opravil r). Jésum Kristuf je daritev svéte mashe per sadnji vezhérji postavil. 1. Jé vsél krùh in kélih s' vinam. 2. Je obóje poshégnal in rékel nad kruham: *To je môje teló; in nad kéliham: Tó je kélih môje kervi.* 3. Je dal obóje prizhujózhim aposteljnám savshíti. 4. Je sapovédal: *Tó déljajte k' môjimu spominu s)*

Per svéti mashi se *nevidno Jésum Kristuf sam* darúje sa na svôjimu nebéshkimu ozhétu; *vidno pa maschnik* to daritev opravlja t).

Maschnik opravlja daritev svéte mashe :

1. Šposnáti nar višhi gospóstvo bôshje, in nar vézhi oblast, ki jo ima zhes vse stvarí.

2. Še Bogú sahvaliti sa vse njegóve dobróte.

3. Dosézhi od Bogá odpušhênje gréhov.

4. Šprófiti od Bogá vših tistih gnad, ktérih potrebújemo.

r) Trid. sbór v' 22. séji; 1. pogl. Nafh Bog in Gospód Jésum Kristuf, je per sadnji vezhérji tisto nózh, ko je bil isdan, daroval svôje teló in svôjo kri Bogú Ozhétu pod podobo kruha in vina, in pod unanjimi snamnji téh rezhí je tó dal de so vséli tisti, ki jih je takrat postavil maschnike nóviga testaménta; ravno takrat je pa tudi njih nastópnikam v' duhóvstvu sapovédal opravljati tó daritev s' besédami: *To storite k' môjimu spominu.*

s) Mat. 26, 26—28. Mar. 14. 22—24. Luc. 22. 19. 20.

t) Vef nauk katólfhke zérkve od daritve svéte mashe je najti v' 22. séji Trident. sbôna.

Daritev Ivéte mashe se darúje in se smé darovati le samimū Bógu. Opravlja jo mashnik sa shive in mèrtve.

b) *Kakó de se móra per svéti mashi biti.*

Per zéli Ivéti mashi móramo biti, nobê-niga njénih ímenitníshih délov ne smémo po nemarnim samuditi; ni pa sadôsti, de smo le prizhujózhi, kadar se bêre, ampak móramo tudi 1) pasno (samérkljivo), 2) zhastitljivo, 3) pobósóno (s' ándohtjo) per nji biti.

Nar imenitoíshi déli svéte mashe so: *evan-géli, darovanje, povsdigovanje in obhajilo.*

Per evangéliu se spómniko, de je dolsh-nóft evangélski nauk posnati, ga tudi pred vsm svétam terditi, se sanj pognati, in po njém shivéti. — *Per derovanji* svôjo misel s' mashnikovo mislijo sklenimo, in se Bógu darovájmo. — *Per povsdigovanji* Jésusa Kristusa pod podóbi kruha in vina molímo in sposnajmo, ko se na pèrsi tèrkamo, de so naši gréhi Jesufove smèrti krivi. Obshalújmo svôje gréhe in obu-dímo véro, upanje in ljubésen. — *Per mashnikovim obhajilu*, zhe k' obhajilu ne grémo, storímo to v' duhu, te je, iméjmo sheljé teló Jésusa Kristusa vrédno prejéti.

2. Od pridig.

Pridiga, poslušanje bôshje beséde, gré tudi k' bôshji flushbi.

Pridige móramo poslušati:

1. Kér se v' pridigah bôshja beséda osnanúje in raslāga.

2. Kér práv maló kristjanov resnize svéte vére raslôzhno in do zhistiga vé; kér jih veliko v' mladosti ne poslušha dólgo zhasa in sadôsti pasno (samerkljivo) nauka, v' ktérim se vérine in djanske resníze do zhistiga raskladajo.

De so pridige komu k' pridu, mora 1) bres rastrélenja in práv samerkljivo poslušati; 2) to, kar je rezhéno, móra nase obrazhati in ne na druge; 3) poslédnjízih móra resnizhno vóljo iméti, in si persadevati, de nauke pridigarjeve spolnúje.

§. 2. Od tréh poslédnjih zerkvénih sapóved.

C. Trétja zerkvéna sapóved: *Pôsti se sa povédane pôstne dni, namrezh shtirdeset-danski pôst, kváterne in druge sapovédane pôstne dni; sdérshi se tudi o pètkih in sabotih mésznih jedi u).*

u) Ód pôsta govori trident. sbòr v' 25. seji p' posébnim ukasu le splòh, in sapové terdó, de naj se vse tó spolnúje, kar je bilo shé v' drugih zerkvénih sbòrih sapevédano.

Trétja zerkvéna sapóved sapové, se sder-shati o pétkih in sabótah *mésnih jedi*, druge sapóvedane pôstne dni pa tudi vsih mlézhnih in jajzhnih jedí, zhe jih ne perpušti jésti splóh veljavna navada, karkorshna je per naí in po némshkih deshêlah. — De se trétja zerkvéna sapóved popólnama spólne, si móra zhlôvek o sapóvedanih pôstnih dnéh tudi kàj pertêrgati, kar se sgodi, zhe se taki dan le enkrat do sitiga najé.

D. Zhetèrta zerkvéna sapóved: Spovéj se svójih gréhov postavljenimu spovedniku k' manjšimu vsaj enkrat v' létu, in o velikonózhnim zhasu prejmi svéto réshnje teló.

Zhetèrta zerkvéna sapóved sapové spóved v'fako léto, in tudi svéto obhajilo o velikonózhnim zhasu.

E. Péta zerkvéna sapóved: Ne obhajaj shenitve o prepavédanih zhasih.

Péta zerkvéna sapóved *prepové*, od pèrve adventne nedélje do prasnika svétih tréh kraljev ali Kristulóviga rasglasênja, in od pépel-nizhne fréde do pèrve nedélje po velíki nózhi shenitvo obhajati.

IV. P o g l a v j e.

Od svétih sakramentov.

I. R a s d é l i k.

Od svetih sakramentov splòh.

Sakrament je vidno snamnje nevidne gnade, od Kristusa Gospóda k' nashimu posvezhevanju postavljenò. Švéti sakramenti naš posvezhújejo, kër nam eni navadno posvezhujozho gnado in opravizhenje dodelé, eni pa tó gnado v' naš pomnóshijo (ali pogmérajo). Posvezhujózha gnada in opravizhenje se nam navadno dodelí po sakramentih *kërsta* in *pokore*. Sakramenti imajo svôjo djanško mózh od svôjiga sazhétnika Jësusa Kristufá.

Sédem sakramentov je v); imenújejo se:
1. svéti *kërst*.

v) Trident. sbòr v. 7. féji, 1. kan. pravi: Zhe kdo pravi, de niso vsi sakramenti nóve savése od Jësusa Kristufa Gespóda nashiga postavljeni; ali de jih je vézh ali mánj kakor fédem, namrezh: kërst, birma, sakrament altarja, pokóra, poslédnje ólje, masnikovo posvezhevanje in sakon; ali zhe prhvi, de eden ali drugi téh fédem sakramentov ni resnjzho pravi sakrament, ta bódi od pravo vérnih odlózhen.

2. *svéta birma.*
3. *svéto réšhnje teló.*
4. *svéto pokóra.*
5. *svéto póslédnje ólje.*
6. *svéto mašnikovo posvezhevanje.*
7. *svéti sakon.*

II. R a s d e l i k.

Od svétih sakramentov posébej.

§. 1. *Od sakramenta f. kèrstá.*

Svéti kèrst je pèrvi in nar potrebnishi sakrament, v' ktérim je zhlóvek s' vodó in bôshjo besédo od poerbaniga gréha, in od vsih drugih storjénih gréhov, zhé jih je kaj pred kèrstam stóril, ozhishen in v' Kristusu kakor nova stvar prerójen in posvezhèn.

Svétimu kèrstu se pravi pèrvi sakrament, kèr móra zhlóvek popréd kèrsthen biti, préden kak drugi sakrament prejéti samóre. Kèrst se imenuje *nar potrebnishi* sakrament, kèr ne móre nihzhè, tudi nobèn otrók ne, bres kèrsta svelizhan biti w).

Sakrament svétiga kèrsta dodeli:

1. *Odpushênje isvirniga ali poerbaniga gré-*

w) Jésuf pravi: *Resnizhno, resnizhno ti povém; ako kdo ni prerójen is vóde in svétiga Duhá, né móre priti v' bôshje kraljéstvo. Jan. 3, 5.*

ha, in drugih pred kèrstam storjènih gréhov *x*), tudi vsih vézhnih in zhasnih shtrafeng.

2. Per njem sadobí našha dušha gnado bôshjo, po ktéri smo opravizheni *y*), otrôzi bôshji in éربي vézhniga svelizhanja *z*).

3. Gredó tisti, ktéri s. kèrst prejmejo, v' zérkev bôshjo, in postanejo njéni udje *a*).

4. Dušhi se utifne neisbrifljivo snamnje; tórej se tudi svéti kèrst ne móre vézh ko enkrat veljávno in bres smèrtniga gréha prejéti *b*).

x) Bog naf ni réfhil savolj dél pravize: ki smo jih storili, temúzh savolj svôjiga ufmíljenja skós kerst prerójènja in skós ponovljènje svétiga Duhá. Tit. 3. 5. — Kdor véruje in je kèrsthen, bo svelizhan; kdor pa ne véruje, bo pogubljen. Mark. 16, 16.

y) Vi pa ste v' iménu našhiga Gospóda Jesufa Kristusa, in v' Duhu našhiga Bogá omiti, posvezhéni in opravizheni. 1 Kor. 6, 11.

z) Bog naf je — skós kèrst prerójènja — réfhil — de smo — skós njegóvo gnado opravizheni, éربي po upanji vézhniga shivljènja. Tit. 3, 5. 7.

a) Mi vsi, Judje in ajdje, sushni in prôsti smo bili skós eniga Duhá k' enimu teléfu kèrstheni in s' enim Duham napojeni. 1 Kor. 12, 13.

b) Glej: Trident. sbôr, 8. léjo, 11. kanon od sakramentov splôh.

V' síli sme vsak kerstíti; s'zer ímajó pa leshkofje in fajmashtri pravízo kerstíti; s' njih perpushênjem pa sméjo tudi drugi mashniki in djakoni kèrstíti.

Kdor kershúje, móra:

1. Mifel iméti takó kerstíti, kakor je Jésuf Kristuf sapovédal. 2. Móra zhlovéka, ktériga kershuje, s' pravo vodó oblíti. 3. Móra med oblivanjem téle beséde isrêzhi: *Jest te kèrstim v' iménu Ozheta, in Sina, in svétiga Duhá.*

Bótri in bótre se dolshní tiste, ki so jih per svétim kèrstu derskali, v' kershanski véri dôbro poduzhíti, kadar starshév ni prizhujózhih ali pa kadar so saníkerni.

§. 2. *Od sakramenta svéte birme.*

Svéta birma je sakrament, v' ktérim je kèrstheni zhlovék s' svéto krismo in bôshjo besédo od svétiga Duha v' gnadi potérjen, de svôjo véro stanovitno sposná in tèrdi, in po nji shívi.

Birma tudi dodelí pomnoshenje (pogméranje) posvezhujózhe gnade c), in da poséбно

c) Bog naf je s' vami v' Kristufa poterdil in masílil, on naf je tudi sapezhátel, in djál saštavó Duhá v' nafhe sérza. 2 Kor. 1, 21. 22.

gnado, de kërsheni zhlôvek véro stanovitno lposná in terti; in po nji shiví. Vtisne tudi dúshi neisbrisljivo snamnje; tórej tudi zhlôvek ne móre vézh ko enkrat bírman biti.

De kdo s. birmo vrédno prejme; móra biti v' stanu gnade bóshje; odrásheni morajo pa she vérh téga v' véri, in poséбно, kar ta sakrament tizhe, dôbro poduzhêni biti, in tudi s' molitvijo in s' drugimi dôbrimi déli se k' tému perpravljati. Tudi k' birmi se bótri in bótre vólijo.

§. 3. *Od sakramenta presvétiga réshnjiga telésa.*

Sakrament svétiga réshnjiya telésa je nar svetéjshi sakrament, je pravo teló in prava kri nashiga Gospóda Jésusa Kristusa pod podóbo kruha in vina d).

d) Kadar so pa vezhérjali, je vsél Jésuf krùh, in ga je posvétíl in raslômil, in ga dal svôjim uzhenzam, in je rékel: Vsemite in jéjte; tó je nóje teló. In je vsél kélih, je sahvalil in jim dal rekozh: Pite is njega vfi; sakaj to je môja kri nóve savése, ktéra bo sa njih veliko prelíta v' opdushênje gréhov. Mat. 26, 26—28.

1. Pod *podóba kruha* je shivo teló Jesufa Kristufa prizhujozhe, tórej je tudi njegóva kri in njegóva dusha prizhujózha. 2. Pod *podóba vina* ni le kri ampak tudi teló Jesufa Kristufa: pod vsako podóbo, tudi v' nar manjšhi drobtínizi ali káplízí je zélí Kristuf prizhujózha kakor Bog in zhlóvek. Is téga se vidi: 1. De móramo Jesufa Kristufa v' presvétim sakramentu altarja molíti. 2. De tísti, ktéri sakrament altarja tudi le pod eno podóbo ali tudi le en kózhik svéte hóstje savshije, zélíga Kristufa prejme, to je, ne le njegóvo letó, ampak tudi njegóvo kri. 3. De Kristuf takó dólgo, dókler podóbe niso poyshite, pod njímí smírej prizhujózha óstane,

Jésuf Kristuf je sakrament altarja per sadnji vezhérji postavil, ko je s' svóжими uzhenzi (jógri) velikonózhno jagnje jédel:

1. V' spomin svójiga terpljenja in svóje smèrti e).

2. De daje dušham vérnih kristjanov shivesh sa vézhno shivljénje f).

e) To storíte k' môjimu spominu. Luk. 22, 19. Kolikokrat bóte jédli ta kruh, in ta kélih píli, bóte smèrt Gospódovo osnаноvali, dokler ne pride. 1 Kor. 11, 26.

f) Refnizhno, refnizhno vam povém: Ake ne bóte jédli mesá, Sinù zhlovékoviga, in píli njegóve kervi, ne bóte iméli shivljénja v' sèbi. Kdor jé môje mesó in píje môjo kri, ima vézhno shivljénje, in jest ga bom obudil poslédnji dan. Jan. 6, 54. 55.

Dolshní smo sakrament svétiga réshnjiga teléfa prejémati, kér ga je **Jesuf Kristuf** prejémati terdó sapovédal in ga sa tó póstavil, de nam v' njem daje shivesh sa vézhno shivljénje. Po zerkvení sapóvedí smo dolshni pod smèrtnim gréham, sakrament altarja vsaj enkrat v' létu, in szer o vélikonôzhnim zhasu prejéti. Prejéti je tréba ta sakrament tudi v' smèrtni nevarnosti, kér je popótniza v' vézhno zvelizhanje; zérkev tudi shelí, de bi ga vézni vezhkrat v' létu prejéli, kér je duhóvna jéd in shivesh duhe.

a. Od perprave k' vréanimu vshivanju téga sakramenta.

Kdor hózhe sakrament svétiga réshnjiga teléfa vrédno prejéti, se móra k' tému práv in skèrbno perpraviti *g)*

Perprava ktéra je potrebna k' vrédnimu savshivanju svétiga réshnjiga teléfa, je *dvójna* ena sadéne *dusho*, ena pa teló.

Perprava, ktéra sadéne *dusho*, je *zhistost vesti in pobóshnost* (ali andoht) *serzá*.

Zhisto vést iméti se pravi vsaj bres vsih smèrtnih gréhov biti, to je, biti v' stanu posvezhujozhe gnade bôshje.

Pobóshnost serzá obstoji v' tém:

g) Naj presódi zhlôvek sam sèbe, in takó naj je od téga kruha, in pije od kéliha. 1 Kor. 11. 28,

1. De obudimò véro, upanje in ljubésen.
 2. De mólimo presvéti sakrament altarja.
 3. De se hvaléshno spómniko smérti Jé-
 susa Kristusa, ktérimu v' spómín je ta sakra-
 ment postavljen, in nam sapovédano, de ga
 vshivamo.

4. De se vádimo v' pohlévnošti in drugih
 kerfhanških zhédnoštih, poséбно pa v' ljubésni
 do blishnjiga.

Presvéti sakrament altarja vrédno prejéti
 móra zhlôvek, zhe ni nevarno bolán.

1. Od dvanajste ure pretezhêne nozhí tèh
 býti;

2. Móra spodóbno oblézhen priti, in s'
 vfo mogózho zhaštjó k' misi Gospódovi persto-
 piti.

b. *Od tega, kar je tréba storiti per savshi-
 vanji presvétiga réshnjiga telésa.*

Kadar se pred obhajílam konfiteor, to je
 ozhitna spóved móli, se móra she enkrat gré-
 venga in shalošt savolj svôjih gréhov obudíti.
 Kadar malhnik ljudém svéto hóstjo pokashe, jo
 móramo ponishno molíti, le na persi tèrkati
 in rézhi: *Gospód! nisim vréden, de grésh
 pod môjo strého; ampak rézi le besedo, in
 osdravljena bo moja dusha.*

Per prejémanji svéte hóstje se ústa spodóbno
 odpró, jèsik se na spodenj shnábel poloshí,
 béli pèrt, zhe je perpravljén, se pred lé

vsame, in teděj se prejme in savshíje svéta hóstja, pa se ne smé ne svezhití, ne dolgo v' ustih iméti.

c. *Od tèga, kar je po svétim obhajilu storiti.*

Po svétim obhajilu se:

1. Jésusu Kristufu sahvalímo sa neskônzhno gnado, ktéro nam je skasal, de se je ponishal k' nam priti.

2. Ca v' ponishnosti molímo;

3. Še mu darovájmo;

4. Ga prošimo, de naj s' svôjo gnado védno per nas ostane:

5. Véro, upanje in ljubésen obudímo, in vse storjéne dôbre sklépe ponovímo;

6. Mu vse svôje dušhne in telésne teshave in potrebe potoshímo.

§. 4. *Od sakramenta svéte pokóre.*

Od tèga, kar je od tèga sakramenta tréba vediti, in od perprave ga vrédno prejéti.

Sakrament svéte pokóre je sakrament, v' ktérim v' tó poltávljen maslnik na bôshjim méstu gréshniku po kèrstu storjéne gréhe odpusti, zhe se jih sgrévano in do zhistiga spové, in tudi resnizhno vóljo ima se pobóljshati in pravo pokóro délati h).

h) Gospod Jésuf je vdihnil v' svôje uzhenze, ter jim je rékel: Prejmi tefvétiga Duhá, ktérim bóte gréhe odpústili, so jim odpušhèni, in ktérim jih bóte sadèrshali, so jim sadèrshani. Jan. 20, 22, 23.

oml Ta sakrament je vsim potreben, kateri so po s. kërstu hudó greshili i), V' tém sakramentu sadobimò: 1. Odupshênje gréhov, 2. Odupshênje vézhne shtrafenge, 3. gnado bôshjo, 4. mir vestí.

Pravo pokóro délati se pravi, se verníti k' Bógu, od ktériga se je gréshnik s' gréham odvèrnil k), svôje gréhe študiti, le jih resnizhno kesáti, se jih spovédati in sanje sadoštiti. K' sakramentu pokóre je téh pét rezhí potrebnih: 1. Isprashevanje vestí, 2. grévenga, 3. têrden sklèp (ali naprejšetje), 4. spóved, 5. sadoštênje.

a. *Od isprashevanja vestí.*

Vést isprashevati se pravi pomisliti, kaj de smo greshili od sadnje spóvedí, ali pa od tistiga zhafa, kar smo sazhéli gréh sposnavati. Per isprashevanji vestí se móra nar popréd svéti Duh na pómozh poklízati, de naj na ras-

i) Zhe se pa svôjih gréhov ispovémo, je svést in pravízhen, nam nashe gréhe odpušiti. in nafozhístiti od vse krivize. 1. Jan. 1, 9. Ktérim bóte gréhe odpušili, so jim odpušhèni: in ktérim jih bóte sadershali, so jim sadershani. Jan. 20, 23.

k) Obovèrnite se spét k' mèni, vi puntarski otrôzi, in osdravil val bóm od vashiga odstópa. Glej, pridemo k' tèbi; ti si namrezh nash Gospód in Bog. Jer. 2, 22. Sposnáj svôjo hudobíjo kër si greshil soper Gospóda svôjiga Bogá. Jer. 2, 13.

Ivetlí, in nam da sposnati, kaj in v' zhém smo greshili D;

po tém je trébe pomisliti:

Splòh,

Ali nismo greshili s' mislimi, s' sheljami, s' besédami, ali pa zeló v' djanji. Sraven se móra tudi misliti na sórto in shtevilo velikih gréhov, in tudi na okólschine, ktére gréh nekóliko vézhi stóre, ali ga pa spremené.

Poséбно pa je tréba premisliti:

1. Ali se nismo pregréshili sóper desét bôshjih sapóved, ali pét zerkvénih sapóved.

2. Ali nismo krivi eniga ali vézh lastnih, ali pa tudi ptujih gréhov.

3. Ali nismo opustili déla usmilenja blishnjimu skasovati, ali drugá dôbre déla, ki smo jih bili storiti dolshni.

4. Ali smo dolshností svôjiga stanú spolnili, ali jih nismo spolnili.

Per isprashevanji gréshnih misel je tréba pomisliti, ali smo iméli nad njimi radovóljno dopadajénje ali nè; in per sheljah, ali smo vanje dovolili ali né, desiravno se djanje ni sgodilo. Per sprashevanji vestí se shtevila hudih.

1) gl. Pf. 17, 29. in Pf. 23, 6.

gréhov spómniko, zhe pomislimo, ali smo gréh vsak dan, téden ali méfiz storili, in kólikokrat na dan, v' tédnu, v' méfzu.

b. *Od grévenga.*

Grévenga je stud nad gréham, ki je narvézhi hudo, in snotranja shalost savolj rassháleniga Bogá, sklénjena s' resnizhnim sklèpam Bogá ne vézh rasshaliti. Grévenga móra biti 1. *notranja*, 2. *zhesnatórna*, 3. *zhes vse*, in 4. *splóshna*.

Grévenga je *notranja*, kadar ni le v' ustih, ampak tudi v' sèrzu, to je, zhe gréshnik ne rézhe le samó s' besedo, de ga gréva, ampak je tudi v' sèrzu ginjen *m*). Grévenga je *zhesnatórna*, zhe gréshnika gnada svétiga Duhá, in zhesnatórni nagibi (urshohi) k' grévengi obudé *n*). Sgòl natórna je, zhe gréshnik samó is naturnih nagibov (urshohov) gréh obshalúje in stúdi, postavim sató, kér je v' zhasno nesfrézho, in framóto ali shkodo prithel. Sgòl natórna grévenga ne samóre odpushénja per Bógu sadobiti. Grévenga je *zhes vse*, zhe gréshnika bolj gréva, de je Bogá rasshalil, kakor ko bi bil vshè na svétu sgrabil. Grévenga je

m) Bogú prijéten dar je potèrti duh; potèrtiga in ponishaniga ferzá ne bosh savèrgel. Pf. 50, 20.
n) Shalost, ktéra je po Bógu, déla pokóro k' stanovitnimu svelizhanju. 2 Kor. 7, 10.

splóshna, zhe obféshe vse gréhe bres vfiga isjémka.

Zhesnatórna grévenga je dvójna *popólnama* in *nepopólnama*.

Popólnama grévenga je zhesnatórna shalost in zhesnaturen štud nad gréham, kér je gréshnik Bogá, nar vézhí dobróto, ki jo zhes vse ljubi, rasshalil; mémo téga móra pa gréshnik resnizhen sklèp storíti, Bogá ne vézh rasshaliti. Popólnama grévenga se takó obudí:

Moj Bog! vsi môji storjèni gréhi so mi is sêrza shal, kér sim têbe, svôjiga preljubestniviga Bogá, têbè vso svetóst in neskônzhno dobróto, ki te is zéliga sêrza ljubim, s' njimi rasshalil. Têrdno sklènem, s' tvôjo gnado svôje shivljénje pobóljshati, in vse, tudi smèrt raji preterpèti, kakor têbe svôjiga Bogá, têbe neskônzhno svetóst in dobróto she kdáj s' kakim gréham rasshaliti. Dáj mi gnado spolniti ta moj sklèp! to te prósim po neskônzhnim saflushênji tvôjiga bôshjiga Siná, nashiga Gospóda in Svelizharja Jêsusa Kristusa.

De popólnama grévengo obudimò,* móramo 1. Bogá sa njegovó gnado profiti; 2. Si k' sêrzu gnati in premisliti, kdo de je tisti, ki smo ga rasshalili; 3. Se móramo v' obudovanjí grévengge vezhkrat vaditi. Zhlôvek je dolshan popólnama grévengo obudíti: 1. Kadar ima kak svéti sakrament prejéti, pa ni v' stanu gnade bôshje, in nima perlóshnosti se spovédati; 2. Kólikorkrat je v' kaki smèrtni nevarnosti. Prav

koristno in dôbro je popólnama grévengo vsaki dan obuditi, posébnó pa préden se spat gré. Odupushênje gréhov dodeli tistim, ktéri nimajo perlóshnosti se spovédati, pa imajo relnizhno vóljo, kakor hitro bo mogózhe, k' spóvedi iti.

Nepopólnama grévenga je zhesnatórna shalost in stud nad gréham, ali sa tó, kér je gréh sam na sébi ostúden, ali pa sa to, kér gréh sgubo nebés, in vézhno peklénsko shtrafengo s' sébój pernése; sraven se mora têrduo skleniti, Bogá vézh ne rasshaliti. Grélnik, ktéri nepopólnama grévengo obudí, móra po saflushênji Jésufa Kristúla odpushênje svójih gréhov upati, in Bogá sazhétnika vse pravize in svójiga lastniga opravízhenja ljubiti sazhéti. *Nepopólnama grévenga* se takó obudí:

Moj Bog! is zéliga sérza mi je shal, de sim te rasshalil. Relnizhno stúdim in is sérza sovrashim svóje gréhe, nékaj savolj njih gnu-sôbe, nékaj pa tudi, kér sim savolj njih nebésa sgubil in pékel saflushil, in kakor réš gréh sovrashim in zhèrtim, takó réš ljubim od sdaj sa napréj pravizo, in têbe o moj Bog! ki si studênezin sazhétnik vse pravize. Upam od tvójiga nes-kônzhniga nsmiljenja po saflushênji Jésufa Kristúla, svójiga Svelízharja, dosézhi odpushênje svójih storjênih gréhov, in têrduo sklénem s' tvójo gnado v' prihódnje vézh ne greshiti.

c. *Od tèrdniga sklèpa.*

Tèrden sklèp je resnìzhna vólja svoje shivljènje pobóljshti in vèzh ne greshítí o). Kdor ima resnìzhno vóljo se pobóljshti, móra skle-
niti :

1. Se varovati vsih gréhov, in tudi blishnjih perlóshnost in nevarnost, ktére v' gréh nape-
ljújejo.

2. Se vstaviti vsimu nágnjenju k' gréhu, in se poslúshiti vsih perpomózhkov k' ohra-
njenju gnade potrebnih.

3. Ptuje blagó poverniti, in tudi popra-
viti pohujshanje, ki se je s' gréham napravilo, in shkódo, ki se je blishnjimu na njegoví zhashti, na njegovim premoshênji, in kakó drugazhí
sgodila.

4. Vsim sovrashnikam in rasshalnikam is-
sèrza odpústiti.

5. Vle dolshnósti svôjiga stanú na tanko
spolniti,

d. *Od spóvedí.*

Spoved je sgrévano sposnanje, v' ktérim
se gréshnik pred mashnikam, ki jo v' to po-
stavljèn in pooblastèn spovedovati, svôjih stor-

o) Kako bi mí, ko smo enkrat gréhu odmérli, she
v njem shivéli? Rim. 6, 2.

p) Zhe se svôjih gréhov spovémo, je Bog svést in
pravizhen, nam gréhe odpústiti, in nas ozhístiti
od vse krívize, 1 Jan. 1, 9.

jènih gréhov obtóshi, de bi od njega odvéso dobíl.

Spóved móra popólna biti.

Spóved je *popólna*, zhe se gréshnik vsih svójih she ne ispovedanih gréhov pred spovedníkam na tanko, odkritoserzhno in bres hinávshtine obtóshi, takò kakor se po skèrbnim ispráshvanji vestí kríviga sposná.

Zhe gréshnik vèlik gréh is strahú ali framoshljivosti per spóvedi samolzhi, njegova spóved nízh ne veljá, ampak tak gréshnik storí nóv in vèlik gréh, s' ktérim sakrament s. pokóre oskruni. Gréshnik, ktéri je per spóvedí vèlik gréh, ali s' premilúkam, ali pa is pregréshne saníkernosti samólzhal, ni le dolshán samólzhaniga gréha se spovédati, temúzh se móra tudi obtoshiti:

1. Per kólikih spóvedih je ta gréh samólzhal.

2. Móra vse spóvedi, ktére je po samólzhanim gréhu opravil, in se per njih velíkih gréhov obtóshil, popolnoma ponovíti, kakor tudi tisto spóved, per ktéri je gréh samólzhal, zhe se je bil per tisti spóvedi she kakih drugih velíkih gréhov obtóshil.

3. Se móra spovédati, ali je, in kolíkorkrat v' takim pregréshnim stanú presvétí sakrament altarja prejél, in zhe se je to tudi o velikonózhnim zhasu sgodílo.

4. Móra povédati, zhe je v' tém pregréshnim stanú tudi kake druge svéte sakramente prejél.

Per spóvedi se nam ni tréba framovati ali pa bati:

1. Kér se nismo framovali greshíti pred Bógam, ktéri vse vídi, in kér se nismo bali od njéga vézhno pogubljeni biti.

2. Kér je bóljshi svóje gréhe skrivej spovedniku povédati, kakor pa v' gréhu nepokójno shivéti, nesrézhno umréti, in lódni dan savólj téga pred vsim svétam oframotèn biti.

3. Kér tudi spovedník sa svóje slabósti vé, in savólj téga s' gréshnikam lahko usmíljenje ima.

4. Kér je spovedník pod smèrtnim gréham in pod silno ójstrimi zhasnimi in vézhnimi shtrafengami molzhati dolshán.

Gréshnik naj:

1. per spóvedi vselej raslózghno, in kár je mogózhe, s' poshtenimi besédami govóri.

2. Takó naj govóri, de ga bo le spovedník slishal, ne pa tudi okóli stojézhi.

Malih gréhov se nismo dolshní spovédati; tóde prav dóbro in koríftno in svétovati je, tudi téh se spovédati.

Préden se zhlôvek svójih gréhov sazhnè spovedovati, poklékne, stori svéti krish, in rézhe spovedniku: Prósím, duhóvni ózhe! sa svéti shégen, de se svójih gréhov prav in zhísto spovém. Po tém ko je prejél shégen od spovedníka, móli, zhe zhas in okolshíne perpušté, ozhitno spóved ali konfiteor. Tako se móli:

Jest, ubógi gréshnik, se spovém Bogú vsigamogózhnemu, Marii materi bôshji, všim ljubim svetnikam in njim zhaštítljivinu mashniku bôshjinnu naméshniku, de sim po svôji sadnji spóvedí, ki sim jo opravil (tukaj se pové zhal sadnje (góvedí) velikokrat in obilno greshil v' mislih, s' besédami in djanjem; poséбно se pa obtóshim, de sim i. t. d.

Tukej se sazhne gréshnik takó, kakor je bilo sgórej rezhéno, in kakor se pred Bógam kriviga sposná, svôjih gréhov spovedovati.

Spoved se skléne s' temi besédami: *Ti in vsi móji drugi gréhi, ki se jih spómnim in ne, ki sim jih ali sam stóril ali pa kriv bil de so jih drugi storili, so mi is sërza shal, kér sim Bogá, njega samó svéto in preljubesnivo dobróto s' njimi rasshalil. Tèrdno sklénem nízh vèzh ne greshiti, in vsih perlóshnost v' greh se varovati. Prósím jih, duhóvni ózhe, svelizhavnepokóre in svéte odvése.*

e. *Od sadošténja.*

Sadošténje, ki je k' sakramentu svéte pokóre potrébno, so tiste déla, ki jih mashnik gréshniku naloshi sa pokóro savolj spovédanih gréhov.

Desiravno je Kristuf sa gréhe sadošti storil, so vènder tudi gréshniki dolshni Bogú sadoštovati: 1. Kér mórajo tisti, kteri kózhejo Kristufoviga sadošténja deléshni biti, s' njim sadošto-

vati, in sami tóliko storiti, kólikor je mogózhe, de popravijo nezhašt, kí so jo Bogú storili. 2. Kér Bog gréshnike, ktérim odpústi sadolshênje gréha in vézhno shtrafengo, she tudí dostikrat zhasno shtrafuje.

Sadostênje je takó potreben dél per sakramentu pokóre, de bi bil szer sakrament pokóre nepopólnama, rasun ko bi bilo nemo-gózhe sadostiti. Molíti, postítí se, ubogajme dajati in druge pokorivne déla, ki so velíkósti in posébnosti gréhov permérjene, se gréshniku sa pokóro nakladajo.

Naloshêna pokór se móra opraviti :

1. Š' ponishnim sêrzem.
2. Švestó, kakor je bila naloshêna,
3. Bres odlashanja, bêrsh ko je mogózhe.

Odpústiki so tudí perpomozhki sa zhasne shtrafenge sadostiti.

Perstavik od odpústika.

Odpústik je odpushênje zhasnih shtrafeng, ktére bi, po odpushenim dolgu gréha, ali v' sidánjim shivljênji ali pa po smèrti (v' vizah) terpéti mógli. Katolski kristjani mórajo od odpústika vérovati :

1. De je prava zérkev od Jésusa Kristusa oblást prejéla odpústike delíti.
2. De je sa nal dôbro in korístno od zérkve deljéne odpústike sadobíti.

Odpústiki so *popólnama*, pa tudi taki, *ki niso popólnama*. Popólnama odpústik je odpushênje vsih zhasnih shtrafeng, ki jih je

grélnik saflushil. Nepopólnama odpustík je patisti, po ktérim niso vse zhasne shtrafenge odpushêne, ampak le nekóliko njih. Taki so odpustiki od shtirdefetih dní, od eniga ali vèzh lét.

Zérkev nam ne odvsame po odpustiku popólnama dolshnósti sa gréhe sadoftovati; ona hózhe le

1. v' naf duhá pokóre obuditi, in naf plazhati in obdaríti sa gorézhnost, s' ktéro spokórne déla oprávljamo.

2. Hózhe nafhi slabósti in nesmóshnosti na pómozh priti, ker nam vzglósi ní mogózhe Bogú takó sadoftíti, kakor kódo dolshní.

De kdo odpustik sadobí, móra:

1. v' stanu gnade bôshje biti.

2. Móra sapovédane dôbre dela opraviti.

§. 5. *Od sakramenta svétiga poslédnjiga ólja.*

Poslédnje ólje je sakrament, v' ktérim bolnik po masiljenji s' svétim óljam, in po sapovédani mashnikovi molitvi gnado bôshjo prejme sa osdravljenje dushe in vezhkrat tudi teléfa q).

p) Je kdo bolan med vami, naj póshlje po zerkvéne mashnike; oni naj môlijo nad njim, in naj ga pomashejo s' óljam v' iménu Gospóda; in vérina molitev bo bólnika osdravila, in Gospod bo dal, de mu bo bóljshi, in ako je v' grehah, mu bódo odpushêni. Jak. 5, 14—15.

Tému sakramentu se pravi poslédnje ólje, kër se med všimi svétimi masiljenji, kí jih je Gospod, nash svelizhar svôji zérkvi sapovédal, poslédnjizh delí. Poslédnje ólje dodelí :

1. Pomnoshenje posvezhujózhe gnade bóshje.

2. Odpushênje malih, in tudi tístih smèrtnih gréhov, ktérik se bolník alí is nedólshne posabljivostií, alí pa is nesmóshnosti ni spovédal.

3. Réshí od hudih nastópkov gréha in njé-
nih ostankov.

4. Dodelí mózh hudizhovimu sapeljevanju in njegovim skushéjavam sóperstati.

5. Dodelí pomózh sóper prevélik strah in trepèt savolj smèrtí, ki se blisha, in savolj sódbe, ki zhlovéka zhaka.

6. Dodelí tudi vezhkrat teléšno sdravje, zhe je dushi k' svelizhanju.

Bolník naj se k' poslédnjemu ólju perpravi s' shívo véro in s' tèrdnim saupanjem v' Bogá in naj se popólnama v' bóshjo vóljo isrozhí; pred všim pa naj se ozhísti per svéti spóvedí, de bo v' stanu gnade bóshje, alí pa, zhe mu ni mogózhe se spovédati, naj obudí pravo gré-
vengo in shalost zhes svôje gréhe.

Poslédnje ólje ni k' svelizhanju takó patrébno, de bi nobéden bres njega svelizhan ne mógol bití; vènder naj pa bolník ne opusha ga prejéti, in szer savolj veliko gnad, kí jih po njem prejme.

§. 6. *Od sakramenta mashnikoviga posvezhevanja.*

Sakrament mashnikoviga posvezhevanja splòh je sakrament, v' ktérim tísti, ki se

v' zerkvéno slushbo podajo, duhovno oblast in pa poséбно gnado prejmejo nektére zerkvéne opravila k' bôshji zhašti, in k' svelizhanju dush prav in svetó opravljati r).

Sakrament maslnikoviga posvezhevanja poséбно je sakrament, v' kterim se tistim, ki se maslniki posvezhújejo, oblast dodelí do praviga teléfa Jésusa Kristusa, in do duhóvniga teléfa Jésusoviga, kar so véрни kristjani.

Maslnikove posvezhevanje dodeli tóle oblast:

1. De maslniki krùh in vino v' pravó teló in v' pravo krí nashíga Gosóda Jésusa Kristusa spreobèrniti, in nebéshkimu Ozhétú darovatí samórejo.

2. De samórejo vérnim kristjanam gréhe odpuštíti ali jim jih pa perdèrshati.

§. 7. Od sakramenta f. sakóna.

Sakramént f. sakóna je nerasvesljíva svésa s), s' ktéro se neoshénjen kristjan in neomoshèna kristjana, môshki in shénska vsameta in sarozhità takó, kakor gré po postlavi, de bi jima Bog po tém sakramentu gnado dal, de bi v' svójim sakónskim stanu do smèrti pobóshno shivéla, in svóje otróke po kershansko isredila. Apóstel Pavl imenúje

r) Ópeminjam te, de obudish gnado bôshjo, ki je v' tèbi po pokladanji môjih rók. 2 Tim. 1, 6.

s) Tórej nista vezh dva, ampak eno mesó. Kar je tedej Bog svésal, naj zhlôvek ne rasvéshe. Mat 19, 6.

ta sakrament vèlik sakrament v' Kristufu in v' zèrkvi t), kèr pomèni duhóvno svèso Kristufa s' njegóvo zèrkvijo.

Sakónski stan je póstavljen:

1. De se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi u);
2. De sakónska v' ljubésni sdrúshena eden drugimu pomagata v);
3. De je perpómozhek sóper neróдно pòsheljènje mesá w).

Sakónski stan je splòh potreben, de se zhlovéshki ród ohroni in mnóshí, ni pa potreben sa vsakiga zhlovéka posébej: sakaj nesa-kónski stan je sa sakiga posébej bolj popólnama x).

Sakrament sakóna dodolí rasun pomnóshenja posvezhujózhe gnade, té posébnè gnade:

1. De sakónska (mósh in shèna) pobóshno (brumno) do smèrti skupej shivitá.
2. De svóje otróke v' strahu bôshjim ísreditá.

Zèrkev hózhe od móshkiga in od shénske, ki v' sakónski stan stópita:

t) To je vèlik sakrament, rézhem pa, v' Kristufu in v' zèrkvi. Ef. 5, 32.

u) In Bog jih je shégnal in rékel: Rafita in mncshíta se, in napolnita sèmljo. 1 Mojs. 1, 28.

v) In Gospód Bog je rékel: Ni dôbro, de je zhlovèk sam; naredimo mu pomozhuízo njemu enako. 1 Mojs. 2, 28.

w) Savolj nezhistosti iméj vsak mósh svójo shèno, in vsaka shèna svójiga moshá. 1 Kor. 7, 2.

x) Rézhem pa neomosheum in vdóvam: Dôbro je sanje, zhe takó ostanejo, kakor jèst. 1 Kor. 7, 8.

1. De ni nobêniga sadèrshka med njíma.
2. De stópita v' ta stan ís takíga naména, ís ktéríga je postavljen.
3. De tudi v' strahu bôshjim in s' zhistovestjó v' ta stan stópita y), in de satórej popréd k' spóvedi in k' svétimu obhajilu gresta.

Tísta, ki hózheta v' sakónski stan stopíti, mórata, po trójnim oklízu, pred dvéma prizhama, in pred njunim lastnim fajmoshtram eden drugimu sakónsko svestôbo obljubítí, in se dati sarozhiti in poshégnati.

Dolshnósti sakónskih eden do drugíga so :

1. De v' miru in v' kershansko vkupej shivítà.

2. De mósh svôjo shêno, kakor svôje lastno truplo, ljubi, redí in váruje z); in de je shêna v' vlih perpushênih rezhéh móshu pokórna a).

3. De eden drugíga v' teshavah ne sapustítà, temuzh svestó do smèrti skupej ostáneta b).

y) Otrôzi smc svetnikov, in se ne móremo sdrushevátí, kakor ajdje, ki Bogá ne posnajo. Tob. 8, 5.

z) Vi, moshjé, ljúbite svôje shêné, kakor je Kristuf zérkev ljubil, íu sam fébe sanjo dal, de jo je posvétíl. Efesh. 5, 25. — Moshjé ljúbite svôje shené in ne bodíte jim grenki. Kol. 3, 19.

a) Shené naj bôdo svôjim moshém podlôshne, kakor Gospodu. Efesh. 5, 22.

b) Satórej bo sapustíl zhlôvek svôjiga ozhéta in svôjo mater, in se bo dèrshal svôje shêne in bota dva eno telô. 1 Mojs. 2, 34.

Dolshnósti sakonskih do otrôk so, de jih keršhansko isredé, in ne le sa njih zhašno, ampak tudi sa njih vézhno frézhno (kerbé c).

V. P o g l a v j e.

Od keršhanske pravíze.

Keršhanska pravíza je, hudiga se varovati in dóbro délati.

Pèrvi dél keršhanske pravíze: Várovaj se húdiga.

Pèrvi dél keršhanske pravíze hózhe, de se hudiga várovajmo. Pravo in édino hudo ali pravi in edíni slég je gréh. Greh splòh je radovóljno prelomljénje bôshje postave d).

Gréh je dvójin: 1, poerbani gréh, 2. djanski gréh.

Poerbani ali isvírni gréh je tísti gréh, ki ga je stóril Adam v' paradíshi (v' raji), in mi v' Adamu, in ktériga smo od njega poerbali.

c) Vi ozhétje, isredíte svôje otróke v' nauku in strahu Gespódovim. Ef. 6, 4.

d) Vsfaki, ktéri greshí, déla krivizo; sakaj gréh je kriviza. 1 Jan. 3, 4.

Djanski gréh je prelomljênje bôshje postave, ki ga gréshnik sam radovóljno stori.

Djaniki ali osébní gréh se stori *s' mislimi e)*, *s' besédami f)*, *s' djanjem g)*, ali pa *s' opushênjem téga*, kar je kdo storiti dolshán *h)*. Raslôzhik med djanskimi gréhi je ta: nektéri so *veliki*, ali *smértni gréhi*, nektéri pa *mali* ali *odpuštljivi* gréhi.

Smértni gréh je veliko (hudo) prelomljênje bôshje postave. Smértni gréh odvrame dušhi duhóvno shivljênje, to je, posvezhujózho gnado bôshjo; zhlovéka stori sovražnika bôshjiga in vézhne smérti vrédniga.

Odpuštljivi gréh je pravi majhnimu prelomljênju bôshje postave.

Djanski gréhi so mnógi in se rasdelé:

e) Is férza pridejo hude misli. Mat. 15, 19. Nápszine misli odvérnejo od Bogá. Modr. 1, 3.

f) Jest vam pa povém, de bódo ljudjé od vsake nepotrébne beséde, ki so jo govérili, sódni dan odgóvor dajati mógli. Mat. 12, 36.

g) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stôlam Kristusovim, de sléhern prejme po tém, kakor je v' svôjim lastnim telésu ali dôbro ali hudo stóril. 2 Kor. 5, 10.

h) Kdor dôbro vé, pa ne stori, mu je gréh. Jak. 4, 17.

1. V' sédem poglavitnih grehov. 2. V' shéšt gréhov v' svétiga Duhá. 3. V' shtíri v' nebó vpíjózhe gréhe. 4. V' devét ptujih gréhov.

Sedméri poglavitni gréhi so tí:

1. Napùh i). 2. Lákomnost k) 3. Nezhí-
stost l). 4. Nevošhljivoſt m) 5. Pošhréshnost
n). 6. Jéſa o). 7. Lenóba p).

Sheštéri gréhi v' svétiga Duhá so:

1. Predersno v' bôshjo milost greshi-

i) Napùh je sazhečnik vſih gréhov; kógar poſéde bo s' preklétjem napólnjen, in na sadnje ga bo podèrl. Sirah. 10, 15.

k) Lákomnost je korenina vſiga hudiga. 1 Tim 6, 10.

l) Kurbirje in préſheſhtnike bo Bog fódil. Hebr. 13, 4. — Ne dajte ſe ſapeljáti; ſakaj bôshjiga kraljéſtva ne bódo poſédli ne kurbirji ne préſheſhtniki. 1 Kor. 6, 9. 10.

m) Denite tedej od ſébe vſo hudobijo, vſo goljſijo, hinávſhino, nevošhljivoſt in obrékovanje. 1 Pet. 2, 1.

n) Ne upijanite ſe s' vinam, v' ktérim je nezhiſtoſt, temúzh bodite napólnjeni s' ſvétim Duham. Efesh. 5, 18. — Poſhtèno ſhivámo, kakor per bélih dnévu, ne v' ſhertji in pijánzhevanji, ne v' nezhiſtoſti in loterní, ne v' krégu in nevošhljivoſti. Rim 13, 13.

o) Povém vam, de je fléhern, ktéri ſe nad ſvôjim bratam rasjesí, fôdbe kriv. Mat. 5, 22. Vſa grenkôba, jéſa, nejevólja, vpitjo in preklinovanje s' vſo hudobijo vréd bódi ſatèrto med vamí. Ef. 4, 31.

p) Poſnam tvôje déla, de niſi ne mèrſel, ne gorák; kér ſi pa mlazhen, te bom pljunil is ſvôjih uſt. Skriv. ras. 3, 15. 16.

*ti q). 2. Nad bôshjo milostjo obupati (szugati)
r) 3. Sposnani kerfshanski resnizi se vstav-
ljati. s) 4. Svôjimu blishnjimu savolj bôshje
gnade nevosfljiv biti t). 5. Do lepiga opomi-*

- q) Ne rêzi: grešhil sim, in kaj se mi je shaliga sgo-
dilo? Sakaj narvikshí je poterpesh'liv povrazhnik.
Ne bôdi savolj svôjih odpušhênih grêhov brês
strahú, in ne nákládaj grêha na grêh. Tudi ne
rêzi: milost Gospódova je velika, in veliko shete-
vilo môjih grêhov mi bo milostivo odpuštil; sakaj
njegóva jésa je nagla. Kakor njegóva milost, in
njegóva jésa gléda na grêshnika. Širah. 5, 4—7.
- r) Judesh je rékel: Grešhil sim, kér sim isdal ne-
dólshno kri! Oni pa só rêkli: Kaj nam mar? ti
gléj! In je vèrgel od fébe srebernike v' tempeljnu,
in se je vèrnil, je shel in se obéfil s' vervjó. Mat.
27, 4. 5.
- s) Vi terdovratni in neobrêsani na férzih in na
ushéhíh! Vi se vselej vstávljate svétimu Dúhu,
kakor vasfi ozhétje, takó tudi vi. Djan. 7, 53.
Savl, ki se mu tudi Pavl pravi, je bil napól-
njen s' svétim Duham, in je oštro vanj poglédal
in rékel: Ti hudizhov otrôk! ki si pôln vse svi-
jázhe in hudobije; ti sovrashnik vse pravize! ali
ne bosh néhal Gospódovih pótov podkopovati?
Djan. 13, 9. 10.
- t) Pergodilo se je zhes nékaj zhafa, de je Kain od
sadú sèmlje Gospódu dar pernêfel. In tudi Abel
je daroval od pervénzov svôje zhéde in od njih
maštnine. In Gospod je poglédal Abelna in njegov
dar; Kajna pa in njegóviga darú ni poglédal. Tô-
rej se je Kaju silno jesil, in njegov obràs mu je
upadel. 1 Mojs. 4, 3—5.

njevanja otèrpnjeno serze iméti u). 6. V' nespokórnosti terdovratno ostati v).

Ti gréhi se teshko odpušté, ali pa zelóne, ne v' tém, ne v' prihòdnim shivljenji w).

Zhvetéri v' nebó vpijózhi gréhi so:

1. *Radovóljni ubòj x).* 2. *Mutafti ali Šodomski gréh y).* 3. *Satiranje ubòshzov, vdòv in sirót z).* 4. *Delavzam in najemnikam saslišshik sadershevati ali utergovati a).*

u) Faraónovo serzè je ~~bil~~ otèrpnjeno, in jih ni poslufhal, kakor je bil Gospod sapovédal. 2 Mojs. 7, 13. — Ko bóte slifhali njegov glaf, ne oterdite svòjih serz. Heb. 3, 7. 8.

v) On pa, ki vse vidi, Gospód in Bog Israelov ga je udaril s' fkrivno in neosdravljvo bolésnijo in vènder ní odštòpil od svòje hudobije. 2. Mak' 9, 5. 6.

w) Povém vam: Vlak gréh in preklinjevanje bo zhlovéku odpušhèno; preklinjevanje pa soper svétiga Duhá ne bo ne v' tém, ne v' prihòdnim shivljènji odpušhèno. Mat. 12, 31.

x) Gospód je rékel Kajau: Kaj si stóril? Glaf kervi tvòjiga brata vpije s' sèmlje k' mèni. 1 Mojs. 4, 10.

y) Tórej je rékel Gospód: Hudobija Sodom'janov in Gomórzov je tako velika, de k' mèni sa mafhevanje vpije. 1 Mojs. 18, 20.

z) Ali ne tekó folsé vdóve po lizih, in ali ni njéno vpitje soper téga, ktéri ji jih oshéma? Is liz gredo do nebél na kvifuko, in Gospod, ki se da sprofiti, ne bo imel dopadajenja nad tém. S'rah. 35, 18, 19.

a) Glejte plazhilo od vas utèrgano delavzam, ktéri so vaše pólje poshéli, vpije, in njih vpitje je prifklo do ushéf Góspoda vojfkinih trum, Jak. 5, 4.

Devetéri ptuji gréhi so 1. V' gréh svétovati b). 2. Greshiti velévati c). 3. V' drugih gréh pervoliti d). 4. Druge v' gréh napeljeváti e). 5. Drugih gréh hvaliti f). 6. K' grehu

- b) Eden pa smed njih, Kajfesh po iménu, ker je bil tisto léto véliki duhóven, jim je rekel; Nizh ne veste, in ne pomislite, de je bóljsi sa vas, zhe en zhlôveksá ljudstvo umèrje, de vse ljudstvo ne pogíne. Jan. 11, 49, 50.
- c) David je list písal do Joaba, in ga je poslál po Urii; písal je pa v' listu? Postavi Urija v' bóji tjê, kjér je nar hujshi, ga popústi, de bo pobit in de umèrje, 2 Kral. 11, 14, 15.
- d) Desiravno so bôshjo pravizo sposnali, vènder niso uméli, de tisti, ktéri kaj takiga, to je hudo storé so smèrti krivi; kaj? ne le tisti, ki to storé, ampak tudi tisti, ktéri take dèla potérdijo. Rim. 1, 32. — Savi je v' njegóvo (Shtéfanovo) smért pervólil. Apóst. dj. 7, 59.
- e) Shèna je vséla sadú in je jédla; tudi svòjimu móshu ga je dala in tudi je jédel, 1 Mojs. 3, 6. — Njegova shèna mu je rékla (Jóbu): Ali si she takó priprósti? Bogá hvali in umri. Job. 2, 9. — Jeroboamu je na misel prihlo dva slata teléta narediti, in tedej je rékel Israelzam: V' prihódnje ne hodíte vèzh gôri v' Jerusalem. Lej to so tvôji Bogóvi, o Israel! ki so te is Egipta ispeljali. 3 Kral. 12, 28.
- f) Gorjé vam, ktéri hudimu dôbro, in dèbrimu hudo pravite; ktéri tmò luzh, in luzh tmò cèlate. Jesa, 5, 20. — To rêzhe Gospod Bog: Gorjé jim, ktéri pirnizo pod komólze in podglavnize mladim in starim pod glavo dévajo, de dushe lové, Ezech 13, 18.

molzhati g). 7. Grèh preglédati h). 8. Gréha se vdeléshiti i). 9. Greh sagovarjati k).

Drugi dél kerfhanske pravize:

Štóri dóbro.

g) Glej sgódbo od Pilatusha. Mat. 27.

h) In njegov ózhe ga ni nikóli savoji téga fhtrafal in mu rékel: Sakaj si to stóril? 3 Kral. 1, 6. — Njegóve mlajshi bom fhtrafal in pokonzhál savolj gréha, kér je védil (Héli), de njegová sinóva pohujshljivo ravnata, in jih ni fhtrafal. 1 Kral. 3, 13.

i) Kralj Baltasar je napravil svôjim vikshim poglavarjem, ktérih je bilo tavshent, veliko obédo, in vsak je pil po svôji starosti. Ko se je bil upijanil, je sapovédal pernèsti slate in fréberne posóde, ktére je bil Nabuhodonosor, njegov ózhe, is Jerusalemskiga tempéljna perpeljal, de so kralj njegoví vikshi in njegove shené is njih pili, Dan. 5, 1. 2.

k) Kdor hudóbniga opravizhúje, in pravizhniga obsódi, sta obá gnufóba pred Bógam. Prip. 17, 15.

Dóbro je, kar je po bôshji postavi. Po bôshji postavi so *zhédnosti* (ali krepósti) in *dóbre déla*. Zbédnosti, ktére naj zhlôvek skasúje in spólnúje, so mnóge (vezh fort); so *bôshje* in *djanske* zhédnosti.

Bôshje zhédnosti so tísté, ki jih imamo naravnost do Bogá.

Tá tri bôshje zhédnosti so: *véra*, *upanje* in *ljubésen D*. Zhlôvek je pod smèrtnim gréham dolshán se váditi v' tréh bôshjih zhédnostih: 1. kakor hitro, ko k' pameti pride; 2. vezhkrat v' svôjim shivljênji; 3. ob zhasu hude skufhnjave sóper té zhédnosti; 4. v' smèrtni nevarnosti in na smèrtni póstelji.

Véra se takó obudí:

Vérujem v' tébe, pravi trojedini Bog, Ozhe, Sin in svéti Duh! ktéri si vsè stvaril, ktéri vse ohranish in vishash, ktéri dóbro polónash in hudo shtrafash. Vérujem, de se je Sin bôshji vzhlovézhil, de nas je s' svôjo smértjo na krishi odréshil, in de nas svéti Duh s' svôjo gnado posvezhuje. Verujem in tèrdim vsè, kar si ti o Bog! rasodèl, kar je Jésus Kristus uzhlil, kar so aposteljni pridigvali, in kar nam svéta Rimska katolshka zérkev sapovedúje vérovati. Vse to vérujem, kér si ti, o Bog! vézhna in neskónzhna refniza in modróst, ki ne móresh ne goljfati, ne goljfán biti. O Bog! stóri mozhnejshi mójo véro.

D Sdej pa ostanejo tri: *Véra*, *upanje* in *ljubésen*; *ljubésen* pa je nar vézhi med njimi. 1 Kor. 13. 13.

Upanje se takó obudi:

Upam in sé sanésem na tvójo neskónzhno dobróto in milost, o Bog! de mi bosh po neskónzhnim saslushénji svójiga edinorojeniga Šina Jésusa Kristusa v' tém shivljénji sponanje, pravo obshalovanje in odpushénje mójih gréhov, po smèrti pa vézhno svešzhanje dal, in dodétil tebe od oblizhja do oblizhja glédati, ljubiti in bres kónza vshivati. Upam tudi od tébe potrebne pomózhi vse to dosézhi. Upam to od tébe, kér si to oblubil, kateri si vsigamogózhen, svest, neskónzhno dobrótljiv in usmiljen. O Bog! potèr di móje upanje.

Ljubésen se takó obudi:

O moj Bog! ljubim te is vsiga svójiga sèrza, zhes vse, kér si nar vézhi dobróta, ne slónzhno popólnama in vse ljubésni vréden; ljubim te tudi sató, kér si do mene in do vsih stvari neskónzhno dobrotljiv. Vóshim si is zéliga sèrza, de bi te ravno takó ljubil, kakor so te tvóji nar svestèjsshi slushabniki ljubili, in te she ljubijo. S' njih ljubésnijo sklénem svójo nepopólnama ljubésen; povikshaj jo v' meni, o dobrótljivi Gospód! bolj in bolj. Ker te tedej resnizhno in is sèrza ljubiti shelim, in si to tèrdno persadénem; mi je is sèrza shal, de sim tébe svójo neskónzhno dobróto, ktéro, zhes vse ljubim, tébe, svójiga stvarnika, odreshenika in pósvézhavza ras-sèrdil.

Shal mi je, de sim greshil, de sim tébe, svójiga vsigamogózhniga Gospóda, svójiga

nar bóljshiga Ozhéta rasshalil. Térdno sklénem vse gréhe in vse hude perlóshnosti sapustiti, storjéne gréhe zhesdalje bólj obshalovati, in nikdar vézh sóper tvójo svéto vóljo ravnati. Vsémi me spét sa svójiga otróka, in dodéli mi gnado ta svoj sklèp dopolniti. Prosim te po neskónzhnim saslushénji tvójiga bóshjiga Sina, nashiga Gospóda in svelizharja, Jesusa Kristusa.

Djanske zhédnosti so tiste, po kérih se djanje in sadershanje kristjanovo takó ravna, de je Bogú vshezh in prijetno.

Med djanskimi zhédnostmi, ki jih móra kristjan iméti in se v' njih vaditi, so *shtiri poglavitne zhédnosti*: 1. *Modróst*. 2. *Smérnost*. 3. *Pravizhnost*. 4. *Šerzhnost* (ali možnodulhnost).

Ponishnost je napuhu naspróti m). *Dobrótljivost* je lakomnosti naspróti n). *Zhivotst* je nezhistosti naspróti o). *Ljubésen* je nevoshljivosti naspróti p). *Smérnost* je poshréshnosti naspróti q). *Poterpeshljivost* je jé si nas-

m) Bog se vstavlja napuhnjenim, ponishnim pa da svójo gnado. 1 Pet. 5, 5.

n) Dajte, in se vam bo dalo. Luk, 6, 38. —

o) To so tisti, ki se s' shenami nifo omadeshvali. Skriv. ras. 14, 4.

p) Sad-Duhá pa je: ljubésen, vesélje, mir, poterpeshljivost, prijasnost, dobrotljivost, persanesljivost, krotkost i. t. d. Gal. 5, 22. 23. — Glej Jonatov isglèd próti Davidu. 1 Kral. 17. in 23.

q) Zhujmo in trésmi bodimo. 1 Tefal. 5, 6. — Glej isglèd tréh mladénzhev, kéri so sanizhevali kraljéve jedi, in so bili s' fozhivjem in seljenavo dovóljni. Dan. 1.

proti r). *Gorézhnost* do dóbriga je *lenóbi* naspróti s).

H' kerfhanški pravizi grédo she *dolshnosti*, ki jih je *Jésus Kristus* posébnó perporózhil. Dolshnostíi, ki jih je *Jésus Kristus* posébnó perporózhil, so téle:

1. *Nar préj bôshjiga kraljéstva in njegóve pravize iskati t)*. 2. *Šam sêbe satajeva-ti u)*. 3. *Svoj krish nositi v)*. 4. *Sa Kristu-sam hoditi w)*. 5. *Krótek in ponishen biti x)*. 6. *Sovrashnike ljubiti; jim dôbro storiti, ktéri naš sovrashijo; moliti sanje, ktéri naš shalijo in preganjajo y)*.

r) Sad Duhá je poterpeshljivošt in krotkošt. Gal. 5, 22. Glej isgled Davida do Simeja. 2 kral. 16.

s) Bodite gorézhi v' Duhu. Rim. 12, 11.

t) Ifhite nar préj bôshjiga kraljéstva io njegóve pravize. Mat. 6. 33.

u) Kdór hozhe moj uzhézn biti, satáji sam sêbe.

v) nôsi svoj krish.

w) in hôdi sa menój.

x) Vsemite moj jarm na se, in se uzhite od mene, kér sim kroták in is ferza ponishen. Mat. 11, 29.

y) Ljubite svôje sovrashnike, storite jim dôbro, ktéri vaš sovrashijo, molite sanje, ki vaš preganjajo in obrekujejo, de bóte otrôzi svôjiga Ozhéta, ki je v' nebéfh, ktéri da sónzu sijati nad dóbrimi in hudimi in priti deshju zhes pravizhne in krivizhne. Mat. 5, 44. 45.

H' keršhanski pravizi gré tudi tistih *ósem prav lepih zkednost*, ki jih je Kristuf Gospód na gôri uzhlil z), in savolj ktéríh je ljudém blagor rékel. Téle so:

1. Blagor *ubógim v' duhu*; kér njih je nebéshko kraljéstvo. 2. Blagor *krótkim*; kér sémlijo bódo posédli. 3. Blagor *shaloftnim*; kér potróhtani bódo. 4. Blagor jim, ktéri so *pravize lazni in shejni*; kér nasiteni bódo. 5. Blagor *usmiljenim*; kér usmiljenje bódo doségli. 6. Blagor jim, ktéri so *zhístiga serza*; kér Bogá bódo glédali. 7. Blagor *mirnim*; kér otrózi bôshji bódo imenovani. 8. Blagor jim, ktéri *savolj pravize preganjanje terpé, ker njih je nebeshko kraljéstvo*.

Dôbre déla kristjana so take déla, ktére so *Bogú dopadljive*, in kristjanu, ki jih opravljá, *sastushne*.

Nar imenitnihi dôbre déla so: 1. *Moliti* a). 2. *Postiti se* b). 3. *Ubógajme dajati* c).

z) Mak. 5, 1. 11.

a) Povédal jim je tudi priliko, de se móra védno moliti, in ne prenéhati. Luk. 17, 1. Neprenéhama molíte, 1. Tef. 5, 17.

b) Tórej govori Gospód: Preobernite se k' méni is zéliga svójiga serza s' póstam, jókam in sdiho- vanjem. Joel. 2, 12. — Ti pa, kadar se postish, fi pomashi glavo, in umi obrás, de ne bódo ljudjé vidili, de se póstish, ampak tvoj Ozhe, ktéri je na fkrivnim; in tvoj Ozhe, ktéri vidi na fkrivnim ti bo povèrnil. Mat. 6, 17. 18.

c) Kadar ubógajme dajesh, naj ne vé tvôja leviza, kar tvôja defniza stori; de bo tvôja miloshna (al- moshna) na fkrivnim, in tvoj Ozhe, ktéri na fkrivnim vidi, ti bo povèrnil. Mat. 6, 3. 4.

Telésnih dél usmiljenja je téh sédem d):

1. *Lazhne nasítiti.* 2. *Shéjne napojiti.*
3. *Popótniké sprejémati.* 4. *Nage oblézhi.*
5. *Bolnike obískati.* 6. *Jetnike reshiti.* 7. *Merlizhe pokopávati.*

Duhóvnik dél usmiljenja je téh sédem:

1. *Gréshnike svariti e).* 2. *Nevédne uzhi-ti f).* 3. *Jim prav svétovati, kτέρí dvómijo ali zvizlajo g),* 4. *Shalostne tolashiti h).* 5. *Krivizo voljno terpéti i).* 6. *Jim is sèrza od-*

d) Lazhen sim bil, in ste mi dali jésti; shéjin sim bil, in ste mi dali piti; popotnik sim bil in steme sprejéli; nag sim bil, in ste me oblékli; bolán sim bil in ste me obískali; v' jézhi sim bil, in ste k' meni prishli. — Resnizhuo vam povém, vse, kar ste enimu smed téh môj.h nar manjših bratov storili, ste meni storili. Mat. 25, 35—70.

e) Ako je pak tvoj brat sóper té grešil, pòjdi in ga posvari med tebój in med njim samim. Ako te poslušha, si perdébil svôjiga hrata. Ako te pak ne poslušha, vsèmi sebój she eniga ali dva, de bo vsa rézh s' dvéma ali trémi prizhamí poterjena. Ako pa tudi téh ne poslušha, povéj zérkvi. Ako pa tudi zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor nevérik in ozhiten grešnik. Mat. 18, 15—17.

f) Kdor ima usmiljenje, uzhi in poduzhuje, kakor pastir svôje zhéde. Sirah. 18, 1.

g) Zhe imash um, ódgovôri svôjimu blishnjimu. Sir. 5, 14.

h) Ne opufhaj jokajózhih tolashiti in bódi v' družini shalostnih. Sirah. 7, 38. — Ne spómni se krivize storjéne od tvôjiga blishnjiga, in nikógar ne sháli. Sirah. 10, 6.

i) Zhe dôbro délate in poterpeshljivo terpité, to je Bogu prijétno. 1 Pet. 2, 20.

puštiti, ktéri naš shalijo. 7. Sa shive in mèrtve Bogá profiti k).

Trije evangelski svèti so ti:

1. *Radovoljno ubóštvo D.* 2. *Védno devíštvo m).* 3. *Védna pokórshina pod duhóvnim poglavarjem n).*

P e r s t a v i k.

Od štírih poslédnjih rezhi.

Štiri poslédnje rezhi so: smèrt, sòdba pekél, in nebésa. Šmert je lozhitev dushe od teléfa.

k) Oduštíte, in se sam bo oduštilo. Luk. 6, 37. Zhe oduštíte ljudém njih gréhe, bo tudi vaš nebeshki ózhe vam oduštíl vaše hudobíje; ako pa ljudém ne oduštíte, vam tudi nebeshki Ózhe vaših gréhov ne bo oduštíl. Mat. 6, 14. 15. — Ózhe! odušti jim, kér ne vedó, kaj délajo. Luk. 23, 34.

l) Mol te eden sa drugiga, de bóte svelizhani. Jak. 5, 16.

m) Jésuf mu je rékel: Ako hózhešh popólnama biti, pojdi, in prodaj, kar imash, in daj ubóгим; takó bošh imel saktad (shaz) v' nebesh; tedej pridi in hòdi sa menoj. Mat. 19, 21.

n) So skopljenzi, ki so bili is materniga teléfa takó rojèni; so skopljenzi, ki so bili od ljudi pokashèni, in so skopljeuzi, ki so se sami skop. li savolj nebeshkiga kraljéstva. Kdor samóre umèti, naj umé. Mat. 19, 12.

Vsi ljudje morajo umrėti o). De morajo vsi ljudje umrėti, pride od greha, ki ga je Adam v' paradishi storil. Ko bi Adam ne bil grešil, bi bili tudi po telésu neumerjózhi ostali. Smèrt je shtrafenga gréha p).

Od sòdbe je tréba véditi, de bo Jésuf dušovsakiga zhlovéka prezej po smèrti posébej q), kónex svetà pa vse ljudi skupej s' dušo in s' telesom sòdil r). Duša je per posébní sòdbi ali v' vize, ali pa v' pekel obfójena, ali pa v' nebésa vséta. Vize so tisti kràj, kjer duše zhasne shtrafenge sa gréhe terpé, sa ktére v' shivljênji niso sadoštíle. Duše tistih so obfójene v' vize, ktéri so sizer v' gnadi bôshji umérli, pa niso savolj v' shivljênji storjenih gréhov bôshji pravizi sadoštíli. Pèkel je tisti kràj, kjer so po-

o) Kdor hózhe mene posnémati, naj sataji sam sèbe, naj nósi svoj krish, in naj bódi sa menój. Mat. 16, 24.

p) Zlovéku je odlózheno enkrat umrėti, po tém pa sòjenimu biti. Hebr. 9, 27.

q) Po enim zhlovéku je prishel gréh na svét, in po gréhu smèrt, in takó je prishla smèrt v' vse ljudi po njem, v' ktérim so vsi grešili. Rim. 5, 11. — Saflushik gréha je smèrt. Rim. 6, 23.

r) Zhlovéku je odlózheno enkrat umrėti, po tém pa sojenimu biti. Hebr. 9, 27.

s) Vsi móramo rasodéti biti pred sòdnim stôlam Kri-
stufvim, de sléhern prejme po tém, kakor je storil v' svôjim lastnim telésu ali dôbro ali hudo.
2. Kor. 5, 10.

gubljenji vékomaj martrani. Tisti pride v' pèkel, kéri v' smèrtnim gréhu umèrje.

Nebéfa so frézhno prebivalšhe svetnikov, kjér se Bog svôjim svéstim flushabnikom od oblizhja do oblizhja rasodéva in je on sam njih filno veliko plazhilo. Tisti pride v' nebéfa, kéri je v' gnadi bôshji umèrl t) in tisti, kéri je sa storjène grehe ali v' tém alí v' unim shivljénji sadoštil.

t) Kdor pa do hônza doštojí, bo svelízhan Mat. 10, 22.

gültig verbleibend, während die
 Staat v. Instruktion geben unter
 1. Inhaber zu bezeichnen
 für die Zeit der Instruktion
 für die obbl. Inhaber zu sein
 für die obbl. Inhaber zu sein
 für die obbl. Inhaber zu sein
 für die obbl. Inhaber zu sein

1) Inhaber für die obbl. Inhaber zu sein
 für die obbl. Inhaber zu sein

